

GDI-Programmeringsplan

versie 2025

Meerjarenprogramma Infrastructuur Digitale Overheid (MIDO)

Samen naar één Overheid: GDI als basis voor toekomstbestendige publieke dienstverlening

Voorwoord

Samen naar één Overheid: de GDI als basis voor toekomstbestendige publieke dienstverlening

Met het GDI-Programmeringsplan 2025 zetten we een belangrijke stap richting een toekomstbestendige digitale overheid. We bouwen verder op een gemeenschappelijke basis en investeren in innovatie. Zo realiseren we een toekomstbestendige infrastructuur die de basis vormt voor alle publieke diensten.

Het is bijzonder om te zien hoe alle lagen van het Huis van Thorbecke – van gemeente tot het Rijk – samenwerken aan onze gezamenlijke doelen zoals proactieve dienstverlening en de één overheidsgedachte. Onze ambities zijn hoog, met als stip op de horizon het realiseren van een effectieve en toegankelijke digitale overheid.

De Nederlandse Digitaliseringsstrategie en de Meerjarenvisie Digitale Overheid, waar momenteel hard aan wordt gewerkt, bieden een duidelijke koers om deze stip op de horizon te realiseren. Het GDI-Programmeringsplan maakt concreet wat er in 2025 voor dit doel moet gebeuren. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie richt zich op de uitdagingen die het kabinet met zijn digitaliseringbeleid moet aanpakken. Het is cruciaal dat we als één digitale overheid handelen om goede digitale dienstverlening aan onze burgers en ondernemers te leveren. De Meerjarenvisie Digitale Overheid, die wordt afgestemd op de Nederlandse Digitaliseringsstrategie, laat zien hoe de digitale overheid van Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en openbare lichamen er moet gaan uitzien. Deze visie vormt daarmee ook het kader voor het deel van de digitale overheid dat we ‘generieke digitale infrastructuur’ óf GDI noemen en de leidraad voor het GDI-programmeringsplan.

Dit GDI-programmeringsplan markeert een nieuwe standaard voor de digitale overheid. Het is een belangrijke stap voorwaarts in de digitalisering van onze overheid voor een betrouwbare, toegankelijke en inclusieve publieke dienstverlening. Samen programmeren we meerjarig vooruit, waarbij overheidslagen en medeoverheden samenwerken als één overheid en invulling geven aan onze gemeenschappelijke opgaven.

Ik kijk met vertrouwen naar de toekomst. Samen maken we de overheid digitaal klaar voor de uitdagingen van morgen.

Zsolt Szabó
Staatssecretaris Digitalisering en Koninkrijksrelaties

Inhoudsopgave

- Voorwoord
- Samenvatting
- Inleiding
- Kaders: Wetten, Architectuur en Standaarden
- Financieel overzicht
- Meerjarenplanning

- **Bijlage:** Afkortingen en begrippen

Samenvatting

De Programmeringsraad GDI (PGDI) stelt jaarlijks het programmerings-plan voor de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) op voor het opvolgende jaar binnen de vastgestelde kaders en begroting. Deze programmering richt zich op 2025. Het is een belangrijke stap in de continue digitalisering en verbetering van overheidsdiensten.

Het GDI-Programmeringsplan beschrijft welke activiteiten we het komende jaar uitvoeren om de GDI te beheren, door te ontwikkelen en te vernieuwen. Het programmeringsplan verantwoordt ook de besteding van het budget van de Centrale Financiering GDI. Tot slot benadrukt het de opdracht die wij met z'n allen hebben: de digitale overheid altijd en overal laten werken voor burgers en ondernemers.

Voor 2025 ligt de focus op het verbeteren en vernieuwen van de (digitale) dienstverlening. Dit doen we door opgavegericht en op basis van architectuur te werken aan de hand van generieke en domeinspecifieke opgaven. De opgaven dragen bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en aan (het herstel van) het vertrouwen tussen burgers en ondernemers en de overheid. We maken, waar mogelijk, gebruik van nieuwe technologieën zoals (generatieve) AI en (internationale) best practices. Het beheer en de exploitatie van de bestaande GDI-bouwstenen zorgt voor veilige en betrouwbare digitale dienstverlening.

Het GDI-programmeringsplan 2025 kent drie hoofdonderdelen:

1. **Beheer en exploitatie (B&E):** De focus ligt op de beschikbaarheid, continuïteit en beveiliging van bestaande GDI-bouwstenen. Denk aan DigiD, Digipoort en MijnOverheid.
2. **Doorontwikkeling:** Hier gaat het om functionele verbeteringen en aanpassingen aan bestaande GDI-bouwstenen om te voldoen aan nieuwe of gewijzigde wetgeving en het bieden van stabiliteit. Een voorbeeld is de herbouw van Digipoort en de ontwikkeling van een Federatief Berichtenstelsel als opvolger van de Berichtenbox in MijnOverheid.
3. **Vernieuwing:** De GDI wordt op onderdelen ook vernieuwd door het toepassen van innovatie. Nieuwe inzichten en technieken maken dat de GDI zich moet blijven aanpassen om veilig te blijven en te blijven passen bij de wensen en eisen van burgers, ondernemers en de dienstverleners (afnemers van de GDI-bouwstenen).

De GDI wordt gefinancierd via de Centrale financiering voor de GDI en ondergebracht op artikel 6.8 van de BZK-begroting. Het budget van de Centrale Financiering is gesplitst in twee delen: ongeveer 80% van het budget gaat naar het beheren en onderhouden van de bestaande GDI voorzieningen en ongeveer 20% naar doorontwikkeling en vernieuwing van de GDI.

Innovatie van de GDI wordt in 2025 verzorgd vanuit het Innovatiebudget. Voor dit doel wordt 2% van de Centrale Financiering toegekend aan het Innovatiebudget. Startups die hieruit voortkomen, kunnen als scale-ups verder worden ontwikkeld. Uiteindelijk kunnen de geleverde producten van de scale-ups via het afwegingskader aan de GDI worden toegevoegd.

We evalueren de Centrale Financiering van de GDI na drie jaar, volgens de afspraken bij de instelling van de MIDO-governance in 2022. In 2025 integreren we het lifecyclemanagement en het portfoliomanagement in het proces van de GDI-vernieuwingsvoorstellen. Hiermee verbeteren we de sturing op de planmatige doorontwikkeling van de GDI-bouwstenen.

Dit plan is tot stand gekomen door, met en voor alle organisaties die aan de publieke dienstverlening werken. Een kleine greep: uitvoeringsorganisaties, pensioen- en zorgverzekeraars, provincies, gemeenten en waterschappen, departementen en ook de opdrachtgever en opdrachtnemers van de GDI.

Leeswijzer

In de inleiding introduceren we de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) als basis voor de digitale overheid en benadrukken we de rol van MIDO voor de governance voor digitaliseringsinitiatieven. De inleiding biedt ook een overzicht van het belang en de context van de GDI binnen de digitale overheid. Tenslotte behandelen we de domeinoverstijgende activiteiten. Dit biedt een breder perspectief op hun onderlinge samenhang en sluit aan bij de transformatie naar de 1Overheidsbeleving waarmee we in 2025 verder aan de slag gaan.

De volgende hoofdstukken behandelen steeds één domein: Interactie, Toegang, Gegevensuitwisseling en Infrastructuur. We bespreken de Meerjarenvisie Digitale Overheid (Meerjarenvisie DO), de opgaven voor elk domein en de verwachtingen voor het komende jaar. Omdat veel ontwikkelingen en activiteiten een langere tijdspanne dan één jaar kennen, beschrijven we 'in potlood' ook de ontwikkelrichting voor de tijd hierna. Daarnaast focussen we op de concrete doelstellingen voor 2025. Het volgende hoofdstuk gaat in op de kaders: de wetten, architectuur en standaarden. In het Financieel Overzicht zijn de uitgaven voor beheer, exploitatie en ook het vernieuwingsbudget opgenomen. Dit geeft inzicht in de financiële aspecten van de digitale infrastructuur en de investeringsplanning.

We sluiten het GDI-programmeringsplan af met een meerjarenplanning met daarin een overzicht van geplande activiteiten en mijlpalen voor de komende jaren. Achterin hebben we een lijst opgenomen met uitleg van de relevante termen, begrippen en afkortingen in dit document.

Inleiding

De inleiding gaat in op de vier domeinen van de GDI en welke rol MIDO speelt in de modernisering ervan. Ook worden kort de generieke en domeinspecifieke opgaven benoemd die nodig zijn voor transformatie van de dienstverlening.

Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) is de overheidsbrede digitale infrastructuur voor de publieke dienstverlening. De GDI is van groot belang voor de (digitale) dienstverlening van de overheid. De GDI zorgt dat overheidsorganisaties hun dienstverlening aan burgers en bedrijven betrouwbaar en adequaat kunnen uitvoeren. De GDI bestaat uit bouwstenen in de vorm van afspraken (stelsels), standaarden en voorzieningen. Ze ondersteunen de (digitale) dienstverlening van de overheid en alle publieke dienstverleners en private organisaties met een publieke taak. De GDI vormt zo het fundament voor publieke dienstverlening aan burgers en bedrijven en maakt veilige en betrouwbare (digitale) dienstverlening mogelijk. Ook voor de samenwerking tussen publieke organisaties onderling is de GDI cruciaal.

De GDI kent vier domeinen: Interactie, Toegang, Gegevensuitwisseling en Infrastructuur. Deze domeinen vormen de basis voor een goed functionerende digitale overheid. Er zijn ook zaken die domeinoverstijgend zijn. Denk aan de 1Overheidsbeleving, proactieve dienstverlening, de herziene eIDAS-verordening en de Single Digital Gateway.

Context: GDI als basis

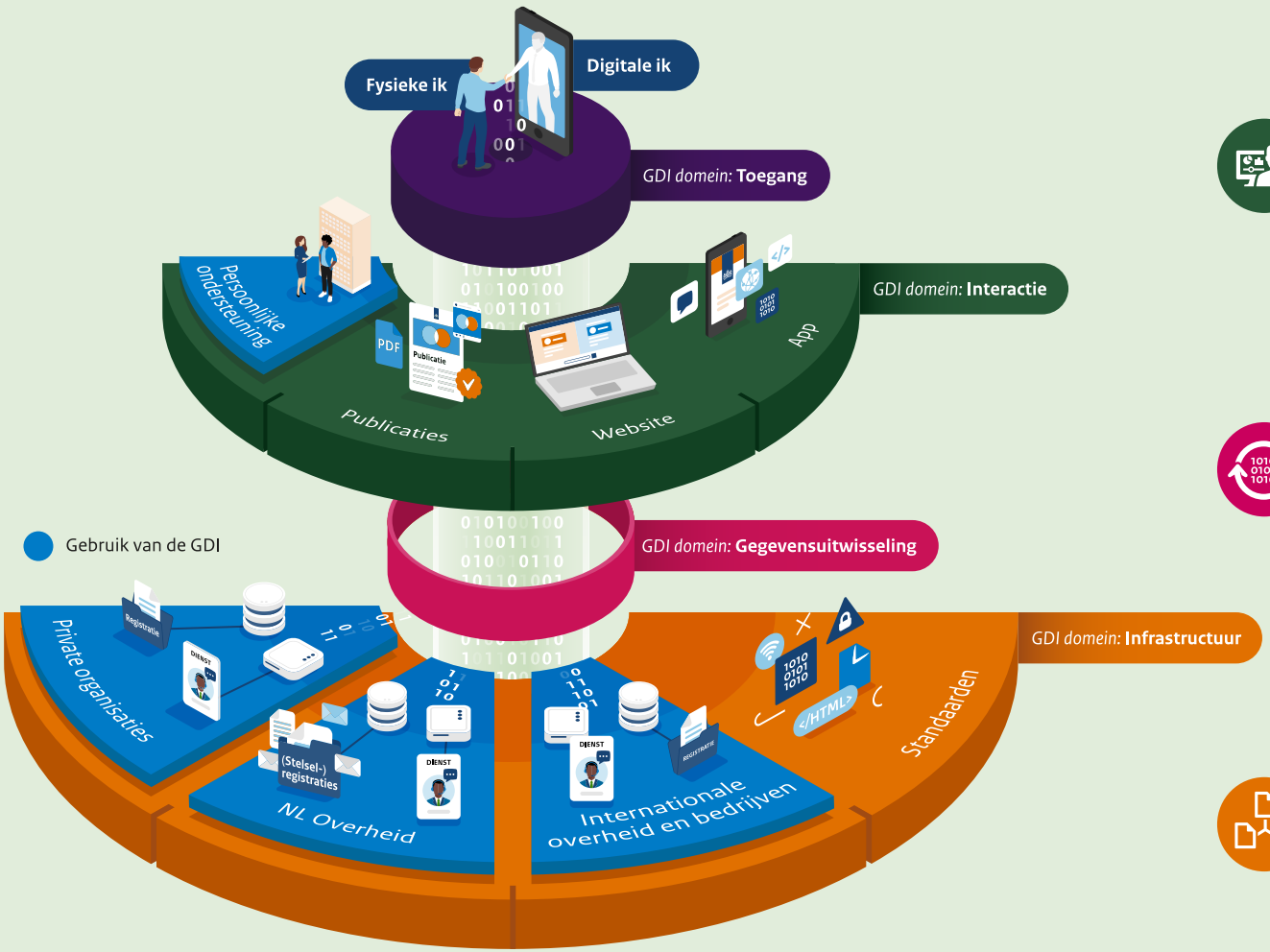
De GDI is de ruggengraat van de digitale overheid, en juist op het gebied van digitalisering verandert de wereld razendsnel. Er kan meer en er wordt meer van ons gevraagd. Om te zorgen dat de overheid als één betrouwbare, efficiënte en klantgerichte organisatie kan werken, moeten (nieuwe) wensen, eisen en verbeteringen gecoördineerd worden.

Daarom werkt het ministerie van BZK nauw samen met partners en belanghebbenden aan continue verbetering, zodat de dienstverlening aansluit bij de leefwereld van burgers en ondernemers. Met de (herziene) Meerjarenvisie DO als leidraad hebben we een goede basis voor het ontwikkelen van een gezamenlijke dienstverlening en om de beweging naar proactieve dienstverlening te maken.

Evaluatie MIDO governance

In 2024 is de evaluatie op de MIDO governance uitgevoerd. De evaluatie laat zien dat de stap naar MIDO-sturing de juiste is geweest. De conclusie van de evaluatie is dat de MIDO-sturing goed functioneert en het mogelijk maakt om vanuit een brede basis te sturen op de gezamenlijke ambities ten aanzien van de GDI. De scope van de MIDO is over het algemeen helder en werkt goed voor het sturen op de GDI-bouwstenen. De rolverdeling biedt duidelijkheid en het duiden van verantwoordelijkheden geeft sturing aan verdere ontwikkeling van de GDI. De evaluatie is in te zien op *Programmeringsraad GDI (pgdi.nl)*. De aanbevelingen van de evaluatie zijn vertaald in acties en worden in 2025 gerealiseerd.

De vier GDI-domeinen

Toegang

Binnen het domein Toegang maken we het voor inwoners mogelijk om op een veilige, betrouwbare en eenvoudige wijze gebruik te kunnen (laten) maken van de digitale overheidsdienstverlening door de ontwikkeling van het Stelsel Toegang.
Bouwstenen: DigiD, DigiD Machtigen, eHerkenning, eIDAS, PKI-Overheid, BSN-koppelpunt.

Interactie

Interactie betreft de interactie tussen iedereen en de overheid voor de uitvoering van de publieke dienstverlening. In alle interacties wordt over en weer informatie uitgewisseld. De interactie is kanaalonafhankelijk en de burger/ondernemer kiest zelf het communicatiekanaal.
Bouwstenen: MijnOverheid.nl, Berichtenbox, MijnOverheid voor Ondernemers, Berichtenbox voor Bedrijven, Digitaal Ondernemersplein, Samenwerkende Catalogi, e-factureren, Overheid.nl, Register van Overheidsorganisaties.

Gegevensuitwisseling

Het domein Gegevensuitwisseling gaat over de opgestelde afspraken en standaarden en de gerealiseerde voorzieningen die verantwoorde en geautomatiseerde uitwisseling en deling van gegevens mogelijk maken tussen organisaties met een publieke taak en tussen het bedrijfsleven en de overheid voor betere dienstverlening aan burgers en bedrijven en betere verantwoording en informatiehuishouding van de overheid.
Bouwstenen: Digimelding, Digikoppeling, Digilevering, Stelselcatalogus, Gegevensuitwisselingsstandaarden, Beheervoorziening BSN, Digipoort, Standard Business Reporting (SBR).

Infrastructuur

Het domein Infrastructuur gaat over de afspraken, standaarden en (generieke) voorzieningen voor het digitaal transporteren, verwerken en opslaan van data en het beveiligen van voorzieningen. Het is faciliterend, voortschrijvend en in sommige gevallen verplichtend voor de andere domeinen en zorgt voor verbinding tussen verschillende overheidsinstanties of gerelateerde ketenpartners.
Bouwstenen: Diginetwerk, NORA, Open Standaarden en Forum Standaardisatie.

De GDI uitgebreid: nieuwe bouwstenen in de GDI

De Tweede-Kamerbrief van 13 juli 2020 definieerde de GDI op het niveau van *afspraken(stelsels), standaarden en voorzieningen*. De GDI is geen constante en kan door politieke keuzes, nieuw beleid, nieuwe technische mogelijkheden en internationale ontwikkelingen wijzigen. In het GDI-afwegingskader hebben we criteria opgenomen om voor deze wijzigingen tot een gewogen besluitvorming te komen.

In 2024 is voor drie bouwstenen een aanvraag ingediend om opgenomen te worden in de GDI. Voor de bouwsteen ToegangVerleningService (TVS) hebben de MIDO-gremia positief gereageerd op het advies. Dit advies is in samenwerking met huidige en bestaande gebruikers, beleid, financiën en architectuur opgesteld. Voor de twee andere bouwstenen uit het domein Publicaties loopt het adviestraject nog. Naar verwachting wordt in 2025 het GDI-afwegingkader voor meerdere potentiële GDI-bouwstenen doorlopen, waaronder het Stelsel Toegang en de Wallet.

Meerjarenprogramma Infrastructuur Digitale Overheid (MIDO)

Overheden en (private) dienstverleners met een publieke taak werken sinds 2022 in het MIDO als 1Overheid samen om de GDI te moderniseren. De Programmeringsraad Generieke Digitale Infrastructuur (PGDI) stelt jaarlijks een programmeringsplan voor de GDI op binnen de vastgestelde kaders en begroting. In dit plan richt de programmering zich op 2025, met een doorkijk naar 2026. Dit is het derde jaar dat het programmeringsplan verschijnt. De basis voor dit plan is opgehaald bij de deelnemers van de Startbijeenkomst GDI-Programmering en de MIDO Meet Up in januari en juni 2024.

De leefwereld van de burger en ondernemer staat in het plan centraal. Voor deze transformatie is het cruciaal dat overheidsorganisaties efficiënt en interbestuurlijk samenwerken als 1Overheid. MIDO en dit programmeringsplan leveren hieraan een bijdrage.

Opgavegericht werken en activiteiten

In 2025 ligt de focus op het verbeteren en vernieuwen van de dienstverlening. Op basis van de behoeften van burgers en ondernemers en de maatschappelijke uitdagingen hebben we voor de vernieuwing van de GDI een aantal generieke en domeinspecifieke opgaven vastgesteld. De programmering is gebaseerd op deze opgaven. De activiteiten maken we in samenwerking met de programmeringstafels concreet en werken we uit in een roadmap en planning. Bij domeinoverstijgende activiteiten stemmen we eigenaarschap per bouwsteen/onderdeel af.

De generieke opgaven en daarbij behorende activiteiten zijn:

Opgave	Activiteit
Het stimuleren van het gebruik van de GDI	• In beeld brengen van de factoren waardoor het gebruik van de GDI-bouwstenen achterblijft (door dienstverleners en eindgebruikers) en de instrumenten om het gebruik te vergroten. • Wegnemen van knelpunten die gebruik tegenhouden.
Onderzoek naar het opschalen van sectorale voorzieningen naar een generieke voorziening	• Inventarisatie van sectorale bouwstenen die gemeenschappelijk kunnen worden ingezet en opgenomen kunnen worden in de GDI.
Bevorderen van het werken op basis van architectuur	• Opstellen van domeinarchitecturen en versterken van de relatie tussen domeinarchitecturen en programmering die de basis vormen voor doelarchitecturen van programma's en projecten. • Toets op doel- en projectstartarchitecturen. • Architectuurtoets op vernieuwingsvoorstellen.
Make or Buy? Ontwikkelen we alles zelf, of kopen we ook in uit de markt?	• Uitvoeren verkenning naar de mogelijkheden.

Domeinoverstijgende activiteiten

Het bereiken van de 1Overheidsbeleving gaat niet vanzelf. Daarvoor is een transformatie van de totale dienstverlening nodig. We ervaren dat veel ontwikkelingen en activiteiten steeds vaker domeinoverstijgend zijn. Afstemming binnen de GDI-domeinen is daarom belangrijk. We werken samen via de programmeringstafels, waar alle disciplines vertegenwoordigd zijn, met de uitvoeringsorganisaties uit de verschillende bestuurslagen, wetenschap en het bedrijfsleven.

De **domeinoverstijgende** prioriteiten zijn:

1. De omslag in denken: van aanvragen naar aanreiken (proactieve dienstverlening);
2. Uitwerken en realiseren van domeinarchitecturen;
3. Meer en blijvende aandacht besteden aan het ondernemersdomein;
4. Verbinden van de digitalisering Caribisch Nederland en digitalisering Europees Nederland;
5. Meer en blijvende aandacht besteden aan autonomie, cloud- en cyberontwikkelingen;
6. Digitaal kompas voor Europa;
7. Meer aandacht voor semantische interoperabiliteit en het identificeren en oplossen van wettelijke knelpunten die de interoperabiliteit belemmeren (wetsanalyse);
8. Verbeteren, vernieuwen en innoveren van de generieke digitale infrastructuur;
9. Het in gebruik nemen van de Wallet;
10. Toegankelijke en inclusieve dienstverlening.

Al 9 miljoen mensen hebben de ID-check toegevoegd

Al 9 miljoen mensen hebben de ID-check toegevoegd in hun DigiD app. Deze extra stap verhoogt de beveiliging bij het inloggen, zelfs bij organisaties waar het nog niet verplicht is. Het biedt extra zekerheid over de identiteit van de gebruiker. Logius werkt voortdurend aan de veiligheid en gebruiksvriendelijkheid van DigiD om persoonlijke gegevens goed te beschermen en het inloggen toegankelijk te houden.

Ad.1 De omslag in denken: van aanvragen naar aanreiken (proactieve dienstverlening)

Burgers en ondernemers hebben behoefte aan een overheid die er voor hen is. We reiken burgers en ondernemers de diensten aan waar zij recht op hebben, op een niet-bureaucratische manier. Dit is een tegengestelde beweging van de huidige situatie waarin burgers en ondernemers zelf diensten moeten aanvragen. Om achter de behoefte van burgers en ondernemers te komen, analyseren we data en signalen uit de samenleving. We ontwikkelen op basis hiervan proactieve diensten die inspelen op deze behoeften. Deze proactieve benadering ondersteunt de zorgplicht van de overheid en draagt bij aan herstel van het vertrouwen in de overheid. Door proactief te handelen, bouwen we nog meer aan een overheid die er écht is voor haar burgers en ondernemers.

Ad.2 Uitwerken en realiseren van domeinarchitecturen

Een digitale 1Overheidsbeleving is alleen mogelijk als er een samenhangende architectuur is. De architectuur ondersteunt de GDI-programmering en concretiseert hoe we de gezamenlijke doelen kunnen halen. De overkoepelende Architectuur Digitale Overheid 2030 beschrijft deze samenhangende architectuur op hoofdlijnen, terwijl de domeinarchitecturen deze verder verdiepen. De overkoepelende architectuur is vooral gericht op besluitvorming door bestuurders. Domeinarchitecturen zijn gericht op de architecten die op onderdelen van de domeinen aan de slag moeten. Voor drie domeinen (Toegang, Interactie en Gegevensuitwisseling) hebben we in 2024 de architectuur uitgewerkt en vastgesteld. De domeinarchitectuur voor Infrastructuur ronden we in 2025 af. We blijven de overkoepelende architectuur en domeinarchitecturen actualiseren.

Ad.3 Meer en blijvende aandacht besteden aan het ondernemersdomein

De focus van GDI ligt van oudsher sterk op het burgerdomein en portalen. De (door-)ontwikkeling van de digitale overheid in het ondernemersdomein inclusief de geautomatiseerde gegevensuitwisseling (system-to-system/ S2S) is daardoor achteropgeraakt. Een inhaalslag is nodig. Goede dienstverlening is belangrijk om ondernemers te helpen bij

het leveren van hun bijdrage aan maatschappelijke transities. Denk aan energie/verduurzaming, landbouw/voedsel en digitalisering. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat ondernemers:

- Behoefte hebben aan overzicht van wat ze bij de overheid kunnen en moeten doen;
- Moeite hebben door het landschap van diensten en dienstverleners te navigeren;
- Informatie over diensten en dienstverlening inhoudelijk complex vinden;
- Te maken hebben met ketendienstverlening waarbij aanbod en ondersteuning onvoldoende op elkaar zijn afgestemd.

De doelgroep 'ondernemers' is echter zeer divers: van eenmanszaak tot multinational, en met uiteenlopende rollen. GDI-bouwstenen zijn niet één op één toepasbaar op al deze ondernemers. Zo ondervinden eenmanszaken vaak parallellen met de dienstverlening burger–overheid. Deze ondernemers ervaren in de interactie vaak vergelijkbare issues als burgers. Grote(re) ondernemingen maken vaak gebruik van intermediairs, adviseurs en (interne) experts voor overheidsdienstverlening. Door te werken met persona's worden de verschillen tussen ondernemers zichtbaar en kunnen we de GDI-bouwstenen hierop afstemmen.

In 2025 is er nadrukkelijk meer aandacht voor het ondernemersdomein, zoals de eerste stappen naar 'MijnOverheid voor Ondernemers' en de doorontwikkeling van 'Berichtenbox voor Ondernemers'. We streven ernaar dat ondernemers in 2025 op één plaats hun gegevens kunnen inzien. We voeren een ontwerpend onderzoek uit dat de concrete invulling van deze ambitie ondersteunt. Het gebruik van de Berichtenbox voor Ondernemers wordt gemakkelijker gemaakt en gestimuleerd. Voor de (digitale) dienstverlening aan ondernemers werken we samen met het programma MKB-Dienstverlening van het ministerie van Economische Zaken. We maken gebruik van onderzoeken zoals de uitkomsten van de regioscan digitalisering die door de provincies is uitgevoerd.

Ad.4 Verbinden digitalisering Caribisch Nederland en digitalisering Europees Nederland

In de werkagenda Waardengedreven Digitalisering van het voormalige kabinet is in spoor 5: '*Het versterken digitale samenleving in het Caribisch deel van het Koninkrijk*' opgenomen. Burgers en ondernemers in Caribisch Nederland moeten ook kunnen profiteren van digitalisering. De digitale overheidsdienstverlening wordt versterkt, de infrastructuur verbeterd en de digitale kennis en kunde van burgers en ondernemers vergroot. De (juridische) uitgangssituatie in Caribisch Nederland verschilt wezenlijk van die van Europees Nederland. Zo is er geen stelsel van basisregistraties, is er geen chip opgenomen in het rijbewijs, is er geen uniek identificerend persoonsnummer en is digitale connectiviteit beperkt. Dit biedt kansen om vanuit een greenfield en/of pilot de digitale overheid in te richten. Hierbij zijn (kosten) efficiëntie en het borgen van aansluiting op bouwstenen in Europees Nederland randvoorwaardelijk: nieuwbouw waar moet, hergebruik waar kan.

Ad.5 Meer aandacht voor autonomie en cloud- en cybersecurityontwikkelingen

Digitale afhankelijkheid brengt risico's met zich mee. Denk aan economische en geopolitieke spanningen, buitenlandse inmenging en hacking of het afhankelijk zijn van niet-Europese leveranciers. Ook voor de GDI moeten we keuzes maken die de continuïteit van de dienstverlening waarborgen. We moeten zorgen voor een wendbare digitale overheid met beleid dat verder kijkt dan de volgende aanbesteding. Nederland en Europa moeten meer profiteren van de investeringen die wij doen. Daarom gaan we werken aan concrete beleidskaders die we kunnen meegeven aan onze uitvoerders.

Ad.6 Digitaal kompas voor Europa[1]

Steeds vaker is (digitale) dienstverlening grensoverschrijdend. Denk aan Nederlanders die in een ander EU-land werken, studeren, wonen of een bedrijf starten. Om digitalisering te bevorderen, stelt de EU beleid en wetgeving op voor bijvoorbeeld grensoverschrijdende toegang, cyberveiligheid, toegankelijkheid, AI en datadeling. De visie en strategie voor de digitale transformatie van Europa in de periode tot 2030, Digital Decade, is uitgewerkt in het Digitale kompas voor Europa. Van de vier kernpunten in het Digitale kompas zijn de 'Beveiligde, goed presterende en duurzame digitale infrastructuur' en de 'Digitalisering van overheidsdiensten' voor MIDO en de GDI van belang. De implementatie van de Single Digital Gateway, inclusief het Once Only Technical System (OOTS), eIDAS 2.0 (Wallet), General Data Protection Regulation (GDPR/AVG), Network and Information Systems (NIS2), Interoperable Europe Act en Data Governance

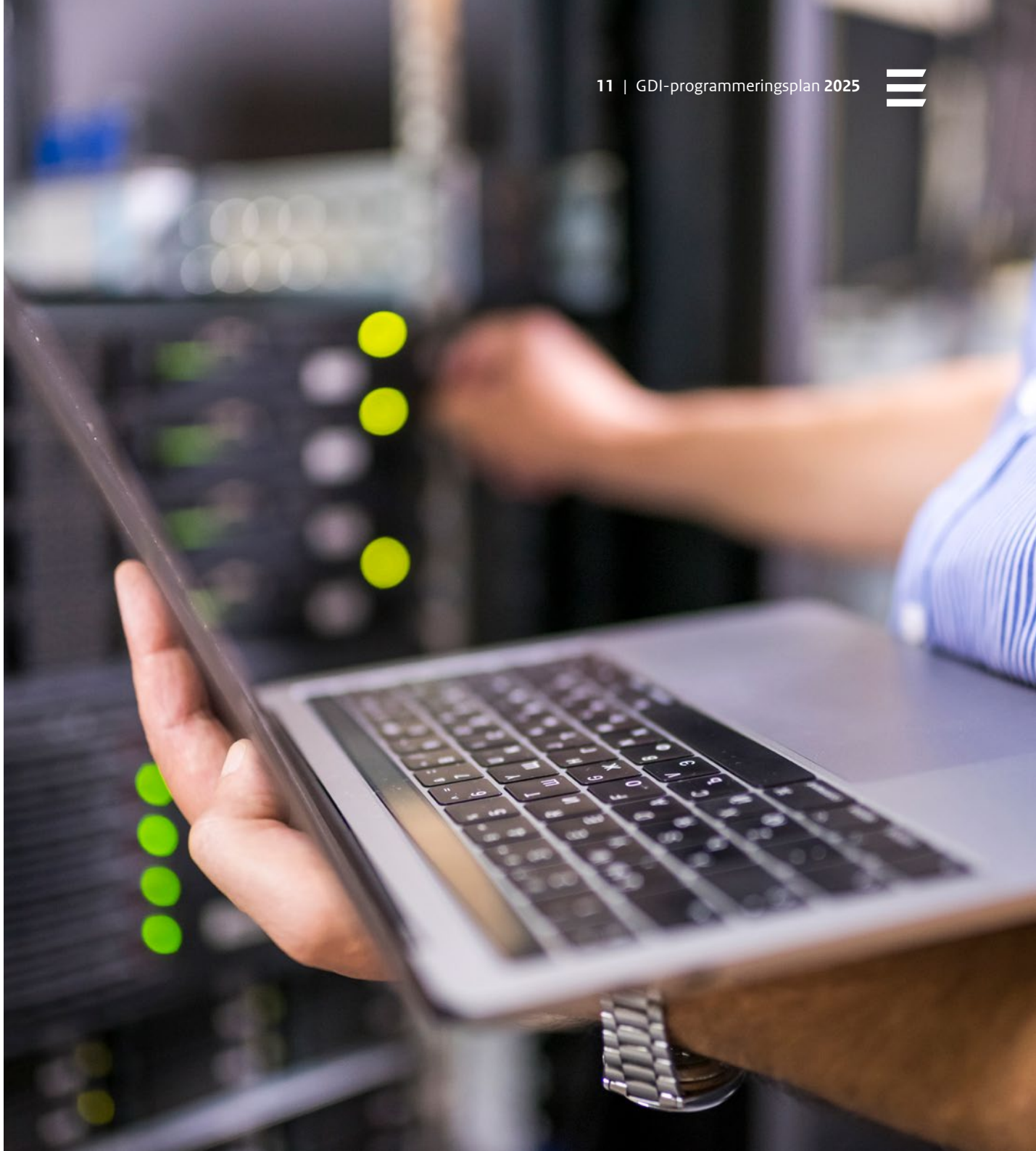
1 *Europa's digitale decennium: Doelstellingen voor 2030 | Europese Commissie*

Verordening zijn voorbeelden van de Europese wet- en regelgeving waar ook Nederland mee te maken heeft.

Samen met de MIDO-gremia en BZK-directies die zich bezighouden met Europees beleid geven we inzicht in de Europese ontwikkelingen en hoe de GDI-bouwstenen hier goed op kunnen aansluiten.

Ad.7 Meer aandacht voor semantische interoperabiliteit en wetsanalyse

Het delen van data wordt bemoeilijkt doordat we dezelfde termen gebruiken die in de context van specifieke regelgeving een andere betekenis hebben. Eén van de bekendste voorbeelden is het begrip ‘inkomen’. Afhankelijk van het soort inkomensafhankelijke regeling tellen bepaalde inkomensbestanddelen wel of niet mee voor de hoogte van te ontvangen of te betalen bedragen. Dit leidt ertoe dat het begrip inkomen in verschillende processen (ook binnen één instantie) een andere betekenis en samenstelling kan hebben. Het is niet mogelijk één uniforme definitie te geven van inkomen. Inkomensgegevens zijn daardoor niet goed herbruikbaar en uitwisselbaar zonder de context en samenstelling van het bedrag te weten. Het begrijpen en de interpretatie van de betekenis van gegevens is dus essentieel om te zorgen dat systemen of componenten écht begrijpen wat ze uitwisselen. Semantische interoperabiliteit en wetsanalyse zijn dan ook cruciaal voor onze proactieve dienstverlening.

Ad.8 Verbeteren, vernieuwen en innoveren

De PGDI heeft in 2024 besloten om vanaf 2025 structureel 2% van de Centrale Financiering in te zetten voor innovatie van de GDI via het Innovatiebudget. In 2024 is voor de besteding een Innovatiestrategie opgesteld. Deze wordt in 2025 voor het eerst uitgevoerd. Bureau MIDO voert een technologiescan uit en geeft inzicht in en overzicht van kansrijke ontwikkelingen voor de overheidsdienstverlening.

Ad.9 Het in gebruik nemen van de Wallet

De herziene eIDAS-verordening creëert op termijn een raamwerk voor Europese Digitale Identiteitswallets. Binnen dit raamwerk kunnen burgers en bedrijven met gecertificeerde, nationale (mobiele) 'wallets' hun digitale (bron)identiteit en data ('attributen') zelf veilig, betrouwbaar, traceerbaar en grensoverschrijdend delen met (semi-) publieke en private organisaties. Denk aan diploma's en bevoegdheden. Dit kan zowel online als offline.

Ad.10 Toegankelijke en inclusieve dienstverlening

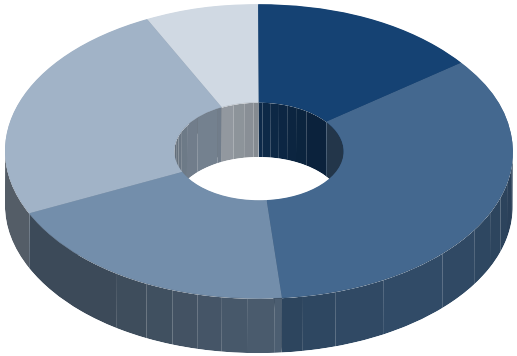
De digitale wereld biedt veel kansen, maar digitaal meedoen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Niet iedereen beschikt over de juiste digitale vaardigheden of de benodigde apparatuur. Ook is niet iedereen voldoende taalvaardig, de Nederlandse taal voldoende machtig en/of altijd in staat digitaal diensten af te nemen. Het tempo van de digitalisering maakt dat mensen het moeilijk vinden om zaken steeds vaker digitaal te regelen met de overheid. De (voormalige) staatssecretaris heeft aan de Tweede Kamer de toezegging gedaan dat fysieke dienstverlening altijd mogelijk blijft. We bouwen aan een veilige, betrouwbare en voor iedereen kansrijke digitale samenleving. Een samenleving waarin iedereen kan meedoen, de digitale wereld kan vertrouwen en in staat is om zaken met de overheid te regelen. Kortom, een samenleving waarin de 'menselijke maat' wordt gehanteerd.

Fysieke dienstverlening ondersteunt door digitale toepassingen

Digitalisering is tegenwoordig het fundament onder veel van ons overheidshandelen. Zowel online als fysiek. Het is zoeken naar een balans tussen digitale en menselijke verbinding. Dit geldt ook voor publieke dienstverlening. Deze moet via een mix van fysieke en digitale kanalen beter aansluiten bij de context en leefwereld van mensen. Mensen moeten op goede en rechtvaardige publieke dienstverlening kunnen vertrouwen, zonder dat ze daarom hoeven te vragen. We werken daarbij vanuit de 1Overheidsbeleving: mensen kunnen soepel en naadloos gebruik maken van de (digitale) diensten van de overheid, én ze hebben geen hinder van onze manier van organiseren. In de GDI is de digitale en fysieke dienstverlening met elkaar verweven. Passende fysieke ondersteuning blijft beschikbaar. Hiermee bevorderen we dat iedereen zelfredzaam kan worden en (opnieuw) gebruik kan maken van digitale dienstverlening. Want ook als een burger of ondernemer telefonisch contact heeft met een overheidsmedewerker, maakt deze gebruik van digitale tools om de burger of ondernemer verder te helpen of hem inzicht te geven.

Vernieuwingsbudget

Onderstaand zijn de toegekende budgetten voor generieke vernieuwingsvoorstellen in 2025, in duizenden euro's.

Generiek

- Versterking architectuur digitale overheid
  750
- State of science scenarios door Digicampus
  1.735
- Onderzoek naar impact van de EU-wetgeving (Digital Decade) op de GDI
  995
- Innovatiewerkplaats Digilab
  1.269
- NL Veranderdetectie
  378

Generieke vernieuwingsprojecten in 2025

Meer informatie over de vernieuwingsprojecten is *hier* te vinden. Verantwoording over de voortgang verloopt via de rapportages van opdrachtnemer aan opdrachtgever.

Vernieuwingsvoorstellen		Budget x € 1.000			Doorkijk
Naam	**Ontwikkeling 2025**	**Gevraagd**	**2025**[2]	**2026**	**2027**
Doorloper **Versterking architectuur-functie in de GDI**	• Verbindende architectuur voor het domein Infrastructuur realiseren en een aantal onderdelen verder uitwerken. • Onderhoud op bestaande uitwerkingen om (beter) aan te sluiten op de Actieagenda Digitale Overheid, de NORA en op ontwikkelingen op EU-niveau en landelijk niveau.	750	750	750	750
Nieuw **State of science scenario's door Digicampus**	• Brug slaan tussen baanbrekend Nederlands onderzoek en de praktische behoeften van de GDI. • In opdracht van MIDO-governance vernieuwingsadviezen opstellen en de meest recente wetenschappelijke inzichten vertalen naar concrete scenario's voor vernieuwing van de GDI. • Vijf 'State of Science Scenario' opdrachten uitvoeren die leiden tot twee proof-of-concepts en drie prototypes.	1.735	1.735	2.008	2.008
Nieuw **Onderzoek naar impact van de EU-wetgeving (Digital Decade) op de GDI**	• Impact van de Digital Decade wetgeving op de GDI onderzoeken. • Resultaat van het onderzoek is een startpunt voor bepaling van de richting waarin de Architectuur Digitale Overheid moet worden doorontwikkeld om Europese wetgeving te kunnen implementeren.	995	995	995	995
Doorloper **Innovatie-werkplaats Digilab**	• GDI-bouwstenen ontwikkeling in samenhang beproeven en verder ontwikkelen. • Traject voor opname in de GDI inzetten.	2.669	1.269	-	-
Nieuw **NL Verander-detectie**	• Implementeren van het verbeterde algoritme bij de deelnemende waterschappen en integratie ervan met hun GIS-software. Dit moet leiden tot een kortere detectie- en verwerkingstijd voor mutaties. • Opleveren van fase 2. Hierbij wordt het huidige product verder uitgewerkt tot een robuust eindproduct met meer use cases en een bredere gebruikersgroep (waterschappen, RWS, andere overheden).	378	378	-	-

2 Toewijzing van het benodigde budget voor 2025 houdt niet automatisch toewijzing in voor latere jaren. Het benodigde budget voor 2026 en 2027 is ter indicatie.

Domein

Interactie

- Intro
- De GDI van dit domein in bredere context
- De Meerjarenvisie DO en het domein Interactie
- Domein Interactie concreet in 2025
- De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

Domein

Interactie

Intro

Interactie betreft de wisselwerking tussen iedereen en de overheid voor de uitvoering van de publieke dienstverlening. In alle interacties wordt over en weer informatie uitgewisseld. De interactie is kanaalonafhankelijk en de burger/ondernemer kiest zelf het communicatiekanaal. Zij kunnen communicatiekanalen ook in combinatie gebruiken. In een klantreis ervaart de burger/ondernemer fysieke en digitale[3] interactie. Ons doel is deze interactie begrijpelijk en toegankelijk te maken voor iedereen. Dit is gekoppeld aan de maatschappelijke opgave waarvoor alle partijen staan: het bieden van een uniforme dienstverlening die aansluit bij de leefwereld en de behoeften van burgers en ondernemers. De doorontwikkeling van de gezamenlijke overheidsbrede portalen (Overheid.nl, MijnOverheid, Ondernemersplein, MijnOverheid voor Ondernemers) maakt dat burgers en ondernemers zich integraal kunnen informeren over de diensten van de overheid doordat informatie in samenhang beschikbaar is. Ook worden mensen hierdoor beter doorverwezen naar waar ze de gewenste dienstverlening kunnen krijgen. Burgers en ondernemers staan centraal in deze interactie en dienstverlening. Verder zorgen we voor de juiste balans tussen digitale en niet-digitale dienstverlening en de ondersteuning hierbij. De Programmeringstafel Interactie signaleert de knelpunten en programmeert de bouwstenen ter ondersteuning van (niet-)digitale dienstverlening. Deze signalen agenderen we en werken we uit in de MIDO-gremia. Hierbij zoeken we waar mogelijk samenwerking met aanpalende programma's, zoals Werken aan Uitvoering (WaU) en Staat van de Uitvoering.

De GDI van dit domein in bredere context

De Startbrief van de staatssecretaris en de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren van de voormalige staatssecretaris streven naar eenvoudige en klantvriendelijke dienstverlening voor burgers en ondernemers en een overheid die er voor iedereen is. Niet iedereen weet hoe

3 Voor zover dat gebeurt met portalen (S2S communicatie valt onder Gegevensuitwisseling)

digitaal contact met de overheid werkt of wil dit. De overheidsdienstverlening sluit nu nog niet altijd voldoende aan op de leefwereld van burgers en ondernemers. Complexiteit van wet- en regelgeving is hierbij het grootste knelpunt. Bovendien neemt die complexiteit toe naarmate meer dienstverleners zijn betrokken bij de dienstverlening. Hierdoor zien burgers en ondernemers 'door de bomen het bos niet meer'. Daarnaast mogen gegevens in veel gevallen van de wet nog niet worden gedeeld. Ook kan behoefte aan nieuwe GDI-bouwstenen ontstaan.

Nieuwe en bestaande (GDI-)voorzieningen dragen bij aan het verminderen van de complexiteit van de interactie zelf. Denk aan de Landelijke Informatie Voorziening, Overheidsbrede loketten, MijnOverheid en de overheidsbrede interactieservices, Digitaal Ondernemersplein (DOP) en standaarden zoals Digitoegankelijk.

Complexiteit of tegenstrijdige wetgeving, gebrek aan lees- en schrijfvaardigheid en het ontbreken van grondslagen voor gegevensuitwisseling kunnen niet volledig binnen de GDI worden opgelost.

Het GDI-domein Interactie is daarom nauw betrokken bij de (digitale) dienstverlening aan burgers en ondernemers. Het doel van het programma Werk aan Uitvoering (WaU) is de publieke dienstverlening en uitvoering van beleid te verbeteren. Het GDI-domein Interactie en WaU vinden elkaar in een dienstverlening die aansluit bij de verwachtingen en behoeften van iedereen. Dankzij een goede afstemming kunnen MIDO en WaU elkaar versterken en samen het vertrouwen van de burger/ondernemer in de overheid helpen herstellen met een efficiënte, gebruiksvriendelijke en toegankelijke dienstverlening.

Ook standaarden, afspraken en voorzieningen dragen bij aan de uitvoering van wet- en regelgeving. De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) stelt eisen aan het ontvangen en versturen van bestuurlijke berichten aan burgers en ondernemers en geeft rechten en waarborgen voor burgers en bedrijven. Denk hierbij aan notificatie, ontvangstbevestiging en termijnverlenging bij storingen. Overheidsinstanties zijn daarom vanaf 1 januari 2024 verplicht om invulling te geven aan de zorgplicht om passende ondersteuning bij digitale en niet digitale communicatie te bieden bij dienstverlening.

De Meerjarenvisie DO en het domein Interactie

Het domein Interactie gaat over de manier waarop de overheid met iedereen communiceert, interacteert en producten levert via digitale kanalen. Echter, niet iedereen kan of wil digitaal contact met de overheid hebben. Voor deze groep mensen is het vaak zoeken naar alternatieve mogelijkheden. Als publieke én private dienstverleners met een publieke taak staan we dan ook voor de uitdaging om ook vanuit het perspectief van deze doelgroep te werken aan een goede digitale of fysieke ondersteuning, zodat deze doelgroep ontzorgd wordt.

Actieplan met mijlpalen en ontwikkelingen

Binnen dit domein werken we aan twee belangrijke doelstellingen:

1. Het bieden van de **1Overheidsbeleving**, door de overheidsbrede overheidsinformatie en -diensten meer vanuit de leefwereld van mensen te organiseren:

Concreet 0 – 2 jaar: doorontwikkelen GDI

- Ervoor zorgen dat mensen altijd goed geholpen en ondersteund worden. Burgers en ondernemers kiezen zelf via welk kanaal ze contact willen met de overheid. Hierbij zorgen we als gezamenlijke overheid voor een optimale dienstverlening. Landelijke beschikbaarheid van MijnZaken en bijbehorende notificatieservices.

Zicht op 3 – 4 jaar

- Het stapsgewijs (door-)ontwikkelen van bestaande overheidsbrede portalen (zoals Overheid.nl, MijnOverheid, Ondernemersplein en MijnOverheid voor Ondernemers) tot één samenhangende wegwijzer in het overheidslandschap. Een wegwijzer die burgers en ondernemers op een uniforme wijze leidt naar de voor hen relevante dienstverlening. Hierbij hebben we aandacht voor anderstaligen en anderstalige portalen.
- Het standaardiseren en waar nodig ontwikkelen van overheidsbrede interactieservices. Denk aan een overheidsbrede variant van MijnZaken of een notificatieservice.
- Met een omnichannel-benadering mensen helpen op de kanalen die voor hen relevant zijn. Dit willen we onder meer doen door gebruik te maken van ontwikkelingen in sociale media, nieuwe AI-technologieën als Large Language Models (LLM) en de Wallet.
- Zorgen dat de basis op orde is. Medeoverheden aansluiten op GDI-voorzieningen en hen ondersteunen bij de digitaliseringsslag die nodig is voor overheidsbrede services.

2. Het bieden van **hoogwaardige dienstverlening** en informatievoorziening:

Concreet 0 – 2 jaar: doorontwikkelen GDI

- Mensen ontvangen proactief informatie van dienstverleners over regelingen waar ze recht op hebben. We richten ons op het versimpelen en aanreiken van gerichte informatie voor burgers en ondernemers. Daarnaast zetten we in op preventie door het ontwikkelen van een betere/nieuwe signalering van problemen. Een voorbeeld is de proactieve dienstverlening ‘berichten over uw buurt’ die in 2024 is uitgerold in alle gemeenten. Inwoners ontvangen via e-mail bericht over updates over veranderingen in hun leefomgeving.
- We werken nieuwe levens- en bedrijfsgebeurtenissen uit.
- Burgers en ondernemers kunnen ervaringen met de overheidsdienstverlening via ‘feedback functionaliteit’ uitwisselen met dienstverleners. Met deze informatie verbeteren we de dienstverlening.

Zicht op 3 – 4 jaar

- Om een proactieve dienstverlening te garanderen die aansluit bij de leefwereld van mensen, kijken we welke gezamenlijke afspraken ‘onder de motorkap’ nodig zijn. Bijvoorbeeld om dienstverlening gebruikersvriendelijk, begrijpelijk en voor iedereen toegankelijk te maken. Dit doen we door overheidsbreed kennis te delen en belangrijke inzichten en ervaringen samen te brengen. Tot slot hebben we permanent aandacht voor de signalen van burgers en ondernemers. Die zijn immers noodzakelijk om de juiste verbeteringen in gang te zetten.

Bestemming 5 – 6 jaar

- Het helder en overzichtelijk, via een groeimodel en op basis van bekende gegevens **aanbieden van alle rechten en plichten** die burgers en ondernemers hebben bij de overheid. Het vroegtijdig signaleren van (toekomstige en/of financiële) probleemsituaties.

Vijf informatiecategorieën openbaar onder de Wet open overheid (Woo)

Vanaf 1 november 2024 moeten bestuursorganen de eerste vijf informatiecategorieën van de Wet open overheid (Woo) verplicht openbaar maken. Dit betekent dat zij vanaf die datum informatie over hun organisatie, werkwijze en bereikbaarheid openbaar toegankelijk moeten maken. Deze gegevens worden vastgelegd in de Woo-index of het Register van Overheidsorganisaties (ROO), dat is ontwikkeld door Logius. Logius ondersteunt bestuursorganen bij het invullen van de benodigde Woo-informatie in deze registers. Burgers, journalisten, wetenschappers en anderen kunnen relevante informatie door deze centrale registratie gemakkelijker vinden en doorzoeken. Dit draagt bij aan meer transparantie van overheidsinformatie.

In de dienstverlening onderscheiden wij burgers en ondernemers (zakelijk) als belangrijke doelgroepen. Voor ondernemers zien wij de komende jaren veel kansen om onze dienstverlening te verbeteren. Ondernemers hebben meer te maken met veranderingen en hebben daardoor gemiddeld vaker contact met de overheid. Daarnaast is dit contact vaak complex.

Welke programma's en projecten werken hier nu aan?

- Programma MijnOverheid
- Programma MijnOverheid voor Ondernemers (MOVO)
- Programma Berichtenbox voor Ondernemers
- Programma Federatief Berichten Stelsel (FBS)
- Landelijke Informatievoorziening
- Programma Dienstverlening
- Levensgebeurtenissen
- Doorontwikkeling overheidsbrede portalen
- Overheidsbrede Interactieservices
- Singel Digital Gateway (SDG)

Domein Interactie concreet in 2025

Het domein Interactie wil een publieke dienstverlening realiseren die aansluit bij ieders leefwereld. De dienstverlening is betrouwbaar, persoonlijk en dichtbij. Voor het domein zijn de volgende opgaven en activiteiten benoemd:

Opgave	Activiteit
Ontwikkeling van proactieve dienstverlening vanuit het perspectief van de burger/ondernemer aan de hand van levens- en ondernemers-gebeurtenissen	• Operationaliseren van proactieve dienstverlening op basis van de verkenningen, onderzoeken en pilots uitgevoerd in 2024. Gericht op de realisatie en toepassing van bouwstenen en de interbestuurlijke afstemming. • Uitvoeren van verkenningen en uitwerkingen om de evolutie van aanvragen van informatie naar het proactief aanreiken van gerichte informatie te concretiseren in meerjarige stappen (in een roadmap). • Signaleren en inkomensondersteuning, bijvoorbeeld met een persoonlijk digitaal regelingenoverzicht (PDR). • Bieden van informatie in samenhang over publieke dienstverlening aan de hand van levensgebeurtenissen via een portaal (Overheid.nl). • Verkenning van de mogelijkheden met AI in de informatievoorziening en dienstverlening (bijvoorbeeld via Large Language Models). • Uitwerking van een levensgebeurtenis in het ondernemersdomein (overlijden van een ondernemer), waarbij parallellen met het burgerdomein in beeld worden gebracht. Met aandacht voor semantische operabiliteit. • Uitwerking samen met de domeinen Toegang en Gegevensuitwisseling.

Bestaande portalen beter vormgeven vanuit de 1Overheid beleving en de (digitale) loketfunctie van de overheid	• Het stapsgewijs (door-)ontwikkelen van bestaande overheidsbrede portalen (zoals Overheid.nl, MijnOverheid, Ondernemersplein en MijnOverheid voor Ondernemers) tot één samenhangende wegwijzer in het overheidslandschap. Een wegwijzer die burgers en ondernemers op een uniforme wijze leidt naar de voor hen relevante dienstverlening.
	• Doorontwikkeling Overheid.nl:
	  - Informatie en diensten op overheid.nl beter vindbaar maken;
	  - Overheid.nl volgens de nieuwe Rijkshuisstijl vormgeven;
	  - Generieke zoek- en feedbackfuncties toevoegen;
	  - Het integreren van de levensgebeurtenissen.
	• Doorontwikkeling MijnOverheid:
	  - Meertaligheid garanderen;
	  - Een geïntegreerde app ontwikkelen;
	  - Ontsluiten van nieuwe bronnen zoals het protocolleringsoverzicht BRP, en het toestemmingsformulier reizen met minderjarigen.
	• (Door-)ontwikkelen overheidsbrede interactieservices: bij onder andere gemeenten ontwikkelde interactieservices (door-)ontwikkelen zodat die aansluiten op MijnOverheid. Denk hierbij aan MijnZaken en MijnTaken.
	• Ontwikkelen MijnOverheid voor Ondernemers.
	• Vernieuwing Berichtenbox voor Bedrijven: mogelijk maken om overheidsbreed en grootschalig berichten te versturen naar ondernemers.
	• Mensen helpen op de kanalen die voor hen relevant zijn met een omnichannel-benadering.
	• Als overheid gevoelig blijven voor digitale ontwikkelingen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de leefwereld van mensen. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van de ontwikkelingen in sociale media, nieuwe AI-technologieën als Large Language Models (LLM) en de Wallet.
	• Zorgen voor een basis die op orde is en dat medeoverheden daadwerkelijk aansluiten op GDI-voorzieningen.

Wmebv heeft impact op volle breedte van digitale dienstverlening overheid

Sinds de Wet modernisering elektronisch bestuur (Wmebv) is vastgesteld en aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer, heeft veel afstemming plaatsgevonden over de impact van deze wet. In 2025 heeft het ministerie van BZK uitvoerig in GDI-verband overleg gevoerd over de knelpunten die er spelen en over een verantwoorde datum voor de inwerkingtreding. Ondertussen is hard gewerkt aan de praktische zaken die de wet met zich meebrengt. Zo zijn Logius en uitvoerders bezig om het digitale berichtenverkeer via de GDI-voorziening Berichtenbox van MijnOverheid conform de nieuwe wettelijke vereisten te laten verlopen. Voorbeelden zijn een betekenisvoller notificatiebericht voor de burger en het inrichten van het contactherstelproces wanneer blijkt dat een notificatie e-mail niet is aangekomen. Er is nog tot 1 januari 2026 de tijd om de dienstverlening conform Wmebv in te richten.

Opgave	Activiteit
Vervolg **Bestaande portalen beter vormgeven vanuit de 1Overheid beleving en de (digitale) loketfunctie van de overheid**	• Medeoverheden ondersteunen met hun digitaliseringsslag nodig om overheidsbrede services te kunnen bieden. • Periodiek geïnformeerd worden over de programma's: - MijnOverheid voor Ondernemers; - Doorontwikkeling MijnOverheid incl. generieke services; - Vernieuwing Berichtenbox voor Ondernemers. • Met als doel inbreng vanuit verschillende perspectieven vanuit de leden van de Programmeringstafel, samenhang benoemen, commitment verkrijgen, etc.
Burgers en ondernemers laten weten wat zij kunnen doen in reactie op meldingen van de overheid	• Het bieden van handelingsperspectief aan burgers en ondernemers naar aanleiding van communicatie vanuit de overheid bij een gewijzigde situatie van burger of ondernemer. • De burger/ondernemer informeren over de actie die hij moet of kan uitvoeren naar aanleiding van communicatie met de overheid: een vergunning aanvragen, aanvullende informatie verstrekken, of bij een levensgebeurtenis zoals een overlijden. • De proactieve overheidsberichtgeving maakt duidelijk welke handelingen op welk moment uitgevoerd moeten worden.
Ontwikkelen van standaarden voor publieke dienstverlening	• Operationaliseren van de architectuur Interactie: van voorzieningen naar afspraken en standaarden. • Het mogelijk maken van een bepaalde standaardisatie in vormgeving met het NL Design System. • Implementeren nieuwe Rijkshuisstijl in het NL Design System, en deze toepassen op Overheid.nl. • Standaarden als TOOI en Samenwerkende Catalogi implementeren in GDI-voorzieningen en aanmelden bij het Forum Standaardisatie. • Ontwikkeling van overheidsbreed signaalmanagement en uitrol van een overheidsbrede bouwsteen om feedbackmogelijkheden voor mensen te vereenvoudigen. Kennisnemen en verbreden van kennis om te komen tot semantische interoperabiliteit en wetsanalyse.
Ontwikkeling verbeterde feedbackfunctie	• Bevorderen samenwerking en zoveel mogelijk een uniforme werkwijze toepassen, zodat burgers en ondernemers feedback kunnen geven over informatie op de portalen.
Betere digitale uitrusting voor baliemedewerkers als bij de dienstverlening meerdere dienstverleners zijn betrokken	• Inventariseren en opschalen van succesvolle activiteiten, bijvoorbeeld projecten gefinancierd vanuit het Innovatiebudget zoals MijnZaken. • Ontwikkelen digitaal dossier overheidsbrede loketten.

De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

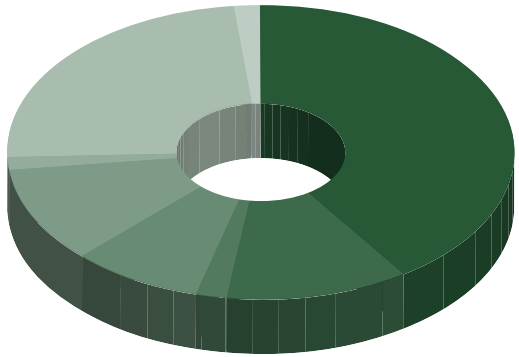
Concreet per bouwsteen in 2025 (inclusief reguliere B&E en kleine doorontwikkeling)[4]

Voorziening	Bedrag voor B&E (x € 1.000)
MijnOverheid (Gegevens en Generieke diensten) (exclusief vernieuwingsbudget Doorontwikkeling MijnOverheid, separaat opgenomen)	12.434
MijnOverheid (Berichtenbox) (exclusief vernieuwingsbudget Federatief Berichtenstelsel, separaat opgenomen)	36.489
Berichtenbox voor Bedrijven	2.065
Digitaal Ondernemersplein (DOP)	6.400
Digitaal Ondernemersplein (DOP), activiteiten die bijdragen aan de centrale toegang voor ondernemers, zoals Higherlevel, wetten en regelcontent (PSC) en regelhulpen	3.534
Samenwerkende Catalogi	403
Samenwerkende Catalogi SDG	218
Overheid.nl	1.652
Register van Overheidsorganisaties	1.081

4 Bedragen zijn onder voorbehoud van vaststelling van het jaarplan door de eigenaar en het bestedingsplan.

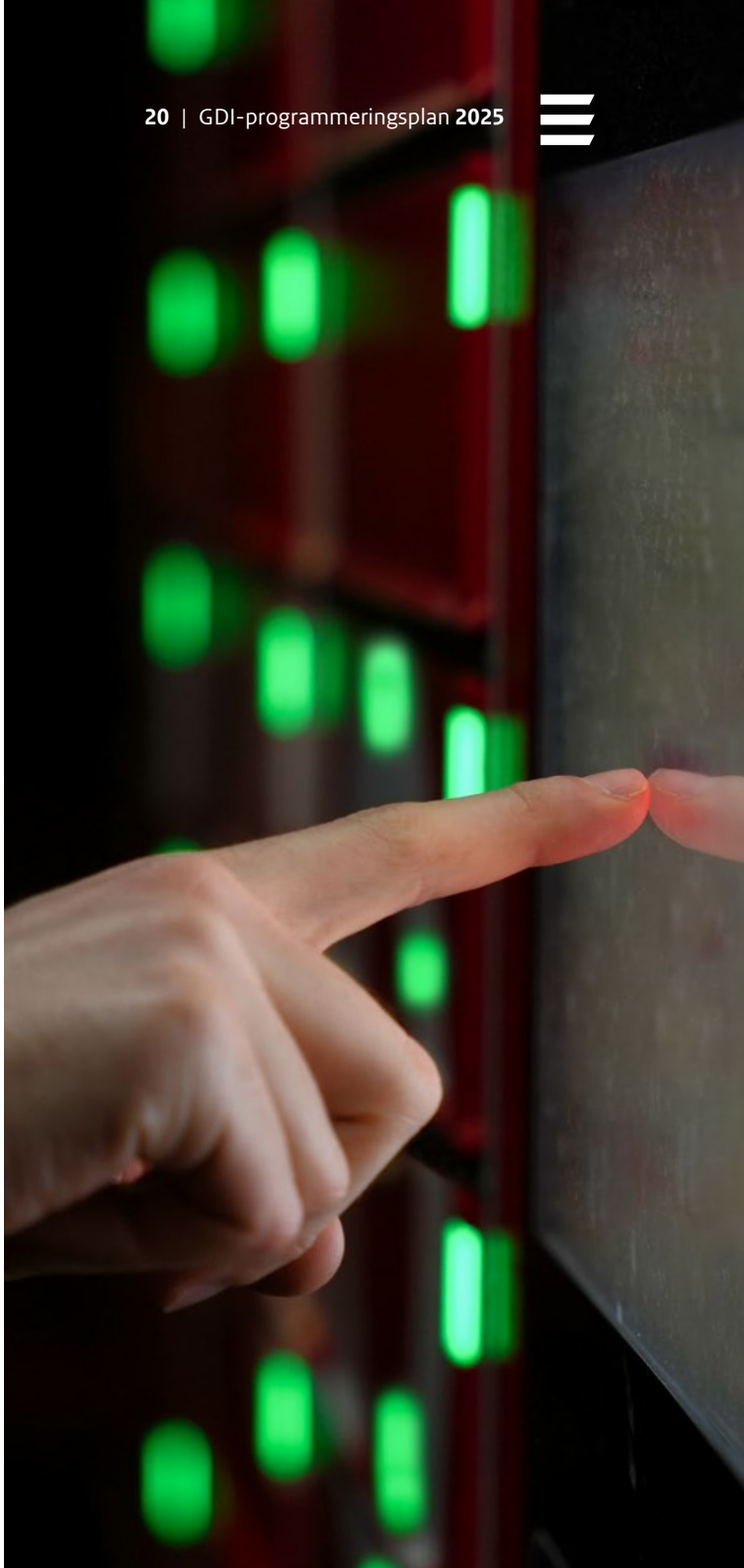
Vernieuwingsbudget

Onderstaand zijn de toegekende budgetten voor het domein Interactie in 2025, in duizenden euro's.

Domein Interactie

- Federatief berichten Stelsel (FBS)
  10.500
- Overheid.nl als wegwijzer naar informatie en diensten
  3.000
- Digitaal dossier overheidsbrede dienstverlening
  500
- Berichtenbox voor Ondernemers
  2.184
- MijnOverheid voor Ondernemers
  2.700
- Verkenning bouwsteen voor koppeling ondernemersvraag en publiek dienstverleningsaanbod met AI
  350
- Doorontwikkeling MijnOverheid en overheidsbrede interactieservices
  6.200
- Portaal Caribisch Nederland
  475

Concreet per programma en project in 2025

Meer informatie over de vernieuwingsprojecten is *hier* te vinden. De verantwoording over de voortgang verloopt via de rapportages van opdrachtnemer aan de opdrachtgever. Sommige projecten hebben daarnaast een eigen website waarop ze meer informatie delen over de voortgang.

Vernieuwingsvoorstellen		Budget x € 1.000			Doorkijk
Naam	**Ontwikkeling 2025**	**Gevraagd**	**2025[5]**	**2026**	**2027**
Doorloper **FBS: Federatief Berichten Stelsel**	• Vervangen huidige berichtenvoorziening (GLOBE) voor burgers. • Inrichten Stelsel voor het centraal (gemeenschappelijk berichten magazijn) of decentraal (organisatie eigen berichtenmagazijn) verzenden van berichten.	10.500	10.500	12.727	-
Nieuw **Overheid.nl als wegwijzer naar informatie en diensten**	• Makkelijk vindbaar maken van informatie op Overheid.nl toegespitst op het perspectief van de burger/ondernemer. • Mogelijkheid om feedback te geven.	3.000	3.000	1.500	-
Nieuw **Digitaal dossier overheidsbrede dienstverlening**	• Digitaal dossier t.b.v. de samenwerking tussen (mede-)overheden in het kader van het overheidsbrede loket ter ondersteuning van overheidsdienstverleners voor het beantwoorden van ketenoverstijgende vragen van burgers en ondernemers.	500	500	910	3.300
Nieuw **Berichtenbox Ondernemers**	• Ondernemers hebben op één plek overzicht van alle overheidsberichten. • Handelingsperspectief is aangegeven. • Communicatievoorkeuren. • Verbreden gebruik.	2.184	2.184	2.500	2.000
Doorloper **MijnOverheid voor Ondernemers**	• Eén plaats voor ondernemers waar zij voor de situatie van hun onderneming alle gegevens en acties kunnen terugvinden die ze willen uitvoeren.	2.700	2.700	3.000	3.000
Nieuw **Verkenning bouwsteen voor koppeling ondernemersvraag en publieke dienstverlening met AI**	• Koppelen van vraag en aanbod van overheidsdienstverlening. • Verbeteren vindbaarheid en transparantie van regelingen en initiatieven voor mkb'ers en publieke dienstverleners.	350	350	475	-

5 Toewijzing van het benodigde budget voor 2025 houdt niet automatisch toewijzing in voor latere jaren. Het benodigde budget voor 2026 en 2027 is ter indicatie.

Vernieuwingsvoorstellen		Budget x € 1.000			Doorkijk
Naam	**Ontwikkeling 2025**	**Gevraagd**	**2025**[5]	**2026**	**2027**
Doorloper **Doorontwikkeling MijnOverheid en overheidsbrede interactieservices**	• Het beter laten aansluiten van het landschap van informatievoorzieningen op de behoefte van de burger door het bieden van overzicht en inzicht, handelingsperspectief, en in te zetten op gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid.	6.200	6.200	6.200	6.200
Nieuw **Portaal Caribisch Nederland**	• Ontwerpen en realiseren van een overheidsorganisatie overstijgend portaal om de dienstverlening voor burger, bedrijven en andere overheidsorganisaties te verbeteren.	475	475	100	0

Machtigingenregister Digipoort: een mooie ontwikkeling

Naast ondernemers kunnen sinds 22 maart 2024 ook hun intermediairs de machtigingen die zij hebben voor bijvoorbeeld de aangifte inkomstenbelasting digitaal inzien en intrekken. Dit kan gemakkelijk door in te loggen op het Machtigingenregister Digipoort met eHerkenning. Accountants en financieel adviseurs doen namens hun particuliere klanten of ondernemers digitaal zaken met de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en UWV via Digipoort. Daar zijn machtigingen voor nodig. De optie om machtigingen ook in te zien, is er nu dus voor zowel de klant als voor de intermediair. In een brief over een nieuwe machtigingsregistratie worden de klanten van de intermediairs geïnformeerd over de nieuwe webfunctionaliteit waar zij ook zelf digitaal inzage krijgen in de status van hun machtigingen. Online zaken doen met de overheid wordt hiermee steeds eenvoudiger.

Domein

Toegang

- Intro
- De GDI van dit domein in bredere context
- De Meerjarenvisie DO en het domein Toegang
- Domein Toegang concreet in 2025
- De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

Domein

Toegang

Intro

Het is belangrijk dat iedereen op een veilige, betrouwbare en eenvoudige wijze gebruik kan maken van de digitale dienstverlening van de overheid. Binnen het domein Toegang maken wij dit mogelijk door de ontwikkeling van het Stelsel Toegang. Identiteiten van burgers en organisaties moeten eenvoudig, veilig en betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Ook als zij bij de digitale dienstverlening geautomatiseerde apparaten[6] gebruiken of als overheidsorganisaties onderling geautomatiseerd gegevens over hen uitwisselen. Het domein Toegang omvat daarom alles wat nodig is om identiteiten en bevoegdheden van burgers en organisaties en hun apparaten vast te stellen.

Met overheidsbrede voorzieningen zoals DigiD en eHerkenning ervaren burgers en ondernemers de overheid als 1Overheid. Door de Wet digitale overheid (Wdo) en herziene eIDAS verordening verandert het toegangslandschap. Zo vormt de Wdo de basis voor het Stelsel Toegang. Hierin worden bestaande authenticatielandschappen opgenomen en kunnen ook private inlogmiddelen worden toegelaten. In 2023 startte de voorbereiding van de implementatie van het Stelsel Toegang. In 2025 leveren we de eerste releases van het stelsel op. De eerste organisaties kunnen dan aansluiten. De jaren 2025 en 2026 staan in het teken van de aansluiting van organisaties, de (door-)ontwikkeling in nieuwe releases en de toelating van nieuwe (private) inlogmiddelen in het stelsel.

Op 26 maart 2024 is de herziening van de eIDAS-verordening formeel goedgekeurd op Europees niveau. Met deze verordening worden eWallets geïntroduceerd die ook voor identificatie (ID-wallet)[7] in het inlogproces voor publieke dienstverlening te gebruiken zijn. Daarnaast kunnen burgers de ID-wallet gebruiken voor een elektronische handtekening en ondernemers voor elektronische zegels. De Wallet is een aanvulling op het Stelsel Toegang. Ieder EU-land is verplicht een EUID-wallet aan te bieden of te erkennen. Nederland werkt daarom aan een publieke open source wallet. Hiermee wordt eveneens ervaring opgedaan met techniek en organisatie. Ook onderzoeken we welke

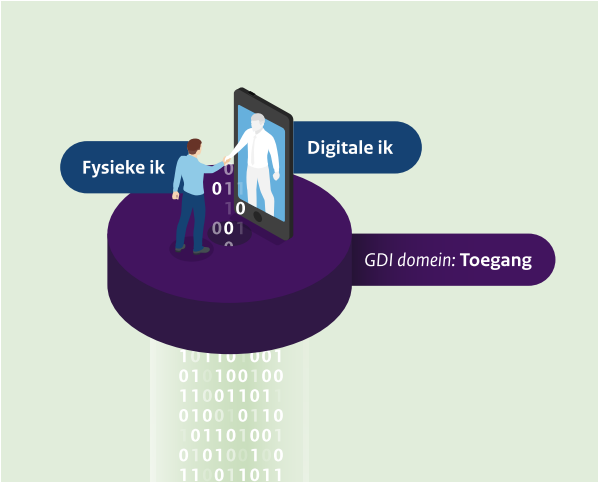
6 Geautomatiseerde gegevensuitwisseling

7 De Wallet vervangt niet het wettig identiteitsdocument zoals rijbewijs of paspoort.

technische en organisatorische aspecten nodig zijn voor de implementatie van de verordening in Nederland.

Naast identificatie (relatie met domein Toegang, het inloggen) maakt de Wallet het mogelijk om gegevens te delen. Dit onderdeel van de Wallet behoort tot het domein Gegevensuitwisseling.

Voor de toegang van systemen tot andere systemen (S2S) voor gegevensuitwisseling is het PKI-Overheidafsprakenstelsel beschikbaar. Burgers en ondernemers kunnen de Wallet gebruiken zoals zij dat willen: voor identificatie, voor het delen van gegevens en voor het zetten van een elektronische handtekening. Ze kunnen de Wallet gebruiken in het publieke en private domein.

De GDI van dit domein in bredere context

Iedereen moet kunnen deelnemen aan het digitale leven. Helaas is het voor veel burgers en ondernemers soms moeilijk om de kansen die de digitalisering biedt optimaal te benutten. Een significant deel van de bevolking maakt daardoor geen gebruik van de diensten waar ze recht op hebben. Om deze groepen te ondersteunen, biedt het Stelsel Toegang daarom niet alleen inlogmiddelen maar ook andere functionaliteiten, machtigen en vertegenwoordigen aan. Ook zijn er lokale en landelijke hulpnetwerken opgezet zoals de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO). Samen met private partijen is onderzocht of en hoe we noodzakelijke hulpmiddelen beschikbaar kunnen stellen. Denk aan een smartphone of PC. Een private partij heeft vervolgens gratis smartphones beschikbaar gesteld.

Met onze (digitale) dienstverlening ambiëren we informatie en diensten proactief aan te bieden. Dat doen we met informatie die bij de overheid bekend is, via één loket. Ook als sprake is van meerdere betrokken dienstverleners. Onder de motorkap zorgen we dat de burger/ondernemer (klant) wordt doorverwezen naar de uitvoeringsorganisatie die verantwoordelijk is voor de dienst of informatie. De klant hoeft dus niet opnieuw in te loggen. ‘Single Sign On’ is dan ook een zeer gewenste functionaliteit hiervoor. Om deze functionaliteit te realiseren, werken we nauw samen met het domein Interactie. Hiermee bevorderen we gebruiksgemak en toegankelijkheid (van de bouwsteen).

De Meerjarenvisie DO en het domein Toegang

Naast bestaande middelen als DigiD en eHerkenning moet het ook mogelijk worden in te loggen met verschillende publieke en private inlogmiddelen, de basis hiervoor is de Wet digitale overheid (Wdo). Daarvoor ontwikkelen we het Stelsel Toegang. Deze oplossing zorgt voor een veilige en betrouwbare toegang tot alle overheidsdienstverlening via (nieuwe) standaarden, koppelvlakken en (technische) voorzieningen.

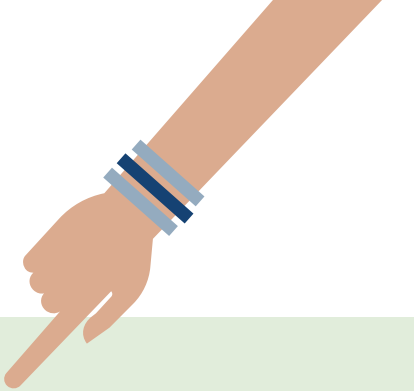
Actieplan met mijlpalen en ontwikkeling

Met het Stelsel Toegang ontwikkelen we een nieuwe manier van aansluiten. Dienstverleners hoeven de digitale toegang niet meer apart van elkaar te ontwikkelen. De nieuwe private inlogmiddelen moeten uiteraard aan strenge, nieuwe eisen voldoen. Deze eisen gaan overigens ook gelden voor bestaande middelen. Met de komst van verschillende inlogmiddelen hebben burgers en bedrijven altijd een alternatief om in te loggen bij publieke dienstverleners. Het realiseren en implementeren van het stelsel is een iteratief proces. We gaan stapsgewijs aan de slag en gebruiken verschillende releases om toe te werken naar de doelarchitectuur.

De Digitale Identiteit (herziene eIDAS verordening)

De ontwikkeling van de Digitale Identiteit richt zich op twee onderdelen:

1. De beïnvloeding van de aanstaande uitvoerings-handelingen die horen bij de verordening voor een Europees Raamwerk voor Digitale Identiteit (EDI);

Digistorm

In 2024 heeft de Belastingdienst een recordaantal aangiftes ontvangen: meer dan 10 miljoen! DigiD levert altijd een bijzondere bijdrage aan de aangiftecampagne. Tijdens de aangifteperiode, de zogenaamde Digistorm, hebben miljoenen mensen probleemloos kunnen inloggen met DigiD en vonden er op piekmomenten ruim 200 DigiD authenticaties per seconde plaats. Tijdens de aangifteperiode zijn er 112.691 telefoontjes afgehandeld door de Logius-helpdesk met een gemiddelde wachttijd van 40 seconden.

2. De voorbereidingen voor de implementatie ervan in Nederland.

Machtigen en Vertegenwoordigen

Iedereen heeft recht op toegang tot digitale overheidsdienstverlening. Kan, wil of mag je deze dienstverlening niet digitaal afnemen? Dan heb je het recht op vertegenwoordiging door een ander. Hiervoor realiseert het domein Toegang voorzieningen.

Concreet 0 – 2: jaar doorontwikkelen GDI

- (Vrijwillig) machtigen: handelingsonbekwame burgers kunnen vrijwillig iemand aanwijzen (machtigen) om zich te laten vertegenwoordigen in de interactie met publieke dienstverleners. Hiervoor is de voorziening DigiD Machtigen beschikbaar.
- Wettelijke vertegenwoordiging: burgers die (deels) handelingsonbekwaam zijn en niet zelfstandig mogen handelen, zoals personen die onder bewind of curatele staan of minderjarigen, hebben een door de wet of door de rechter aangestelde wettelijke vertegenwoordiger. Dit is bijvoorbeeld een bewindvoerder, curator, mentor of een persoon met gezag over een minderjarige. Registers waarin deze wettelijke vertegenwoordiging is geregistreerd, zijn/worden binnen het Stelsel Toegang ontsloten.
- We willen de slag maken naar de betrouwbaarheidsniveaus ‘substantieel’ en ‘hoog’. Niet alle burgers kunnen op deze hogere betrouwbaarheidsniveaus inloggen. Bijvoorbeeld omdat zij niet of beperkt digi- en/of taalvaardig zijn of niet beschikken over de juiste apparaten of identiteitsgegevens. We werken aan oplossingen hiervoor zoals de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO’s).
- eHerkenning is een inlogmiddel waarmee vertegenwoordigers van bedrijven kunnen inloggen bij dienstverleners. Het stelsel eHerkenning is een publiek-private samenwerking. De private leveranciers van eHerkenningsmiddelen moeten voldoen aan de eisen gesteld in de Wdo. Hun middelen worden daarna pas toegelaten tot het Stelsel, waarbij sprake is van een overgangsperiode.
- De ontwikkeling van het stelsel voor de Elektronische Digitale Identiteit (EDI-stelsel): indien mogelijk wordt hierbij ingezet op synergie tussen de digitale identiteit en het Once Only Technical System (OOTS). Het uitgangspunt bij de ontwikkeling is hergebruik van onderdelen van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), waaronder het Stelsel Toegang.

Zicht op 3 – 4 jaar

- Om de herziene eIDAS-verordening in Nederland te implementeren, ontwikkelen we een veilige en betrouwbare open source publieke NL ID-wallet. De komende jaren staan in het teken van de verdere voorbereiding van de implementatie. Onder meer door beproeving, zowel in Nederland als Europees verband, en de doorontwikkeling van de Nederlandse ID-wallet. Maar ook door het ontwikkelen van het EDI-stelsel via bijvoorbeeld afspraken over toezicht en certificering. Met een Wallet kan een burger of ondernemer veilig inloggen. Dat biedt een alternatief voor de huidige inlogmiddelen.
- E-handtekening en e-zegels operationeel.

Bestemming 5 – 6 jaar

- Stelsel Toegang operationeel.
- Digitaal rijbewijs in EDI-wallet.
- EDI-wallet te gebruiken als Wettelijke Identiteits Document (WID), procedures in alle SDG-categorieën beschikbaar via OOTS, bevoegde instanties met de meeste procedures zijn aangesloten op OOTS.

Welke programma’s en projecten werken hieraan?

- Stelsel Toegang
- Vernieuwing DigiD en DigiD machtigen
- Programma EDI

Domein Toegang concreet in 2025

Het realiseren, implementeren en in gebruik nemen van het Stelsel Toegang is een enorm complexe activiteit.

De implementatie van het stelsel gaat stapsgewijs. Het doel is om aan te sluiten op het bestaande authenticatielandschap via een centraal toegangspunt voor het Stelsel Toegang. Dienstverleners kunnen hierbij gebruik maken van de bouwsteen voor de publieke routeringsvoorziening. In de eerste release stellen we de bouwstenen Machtigen en Vertegenwoordigen beschikbaar. Samen met de dienstverleners die op het stelsel aansluiten, bepalen we de inhoud van de volgende releases.

In 2025 onderzoeken we of en hoe we DigiD machtigen en andere (nieuwe) machtigingsfunctionaliteiten kunnen aansluiten op het stelsel. Bijvoorbeeld vanuit de Wallet.

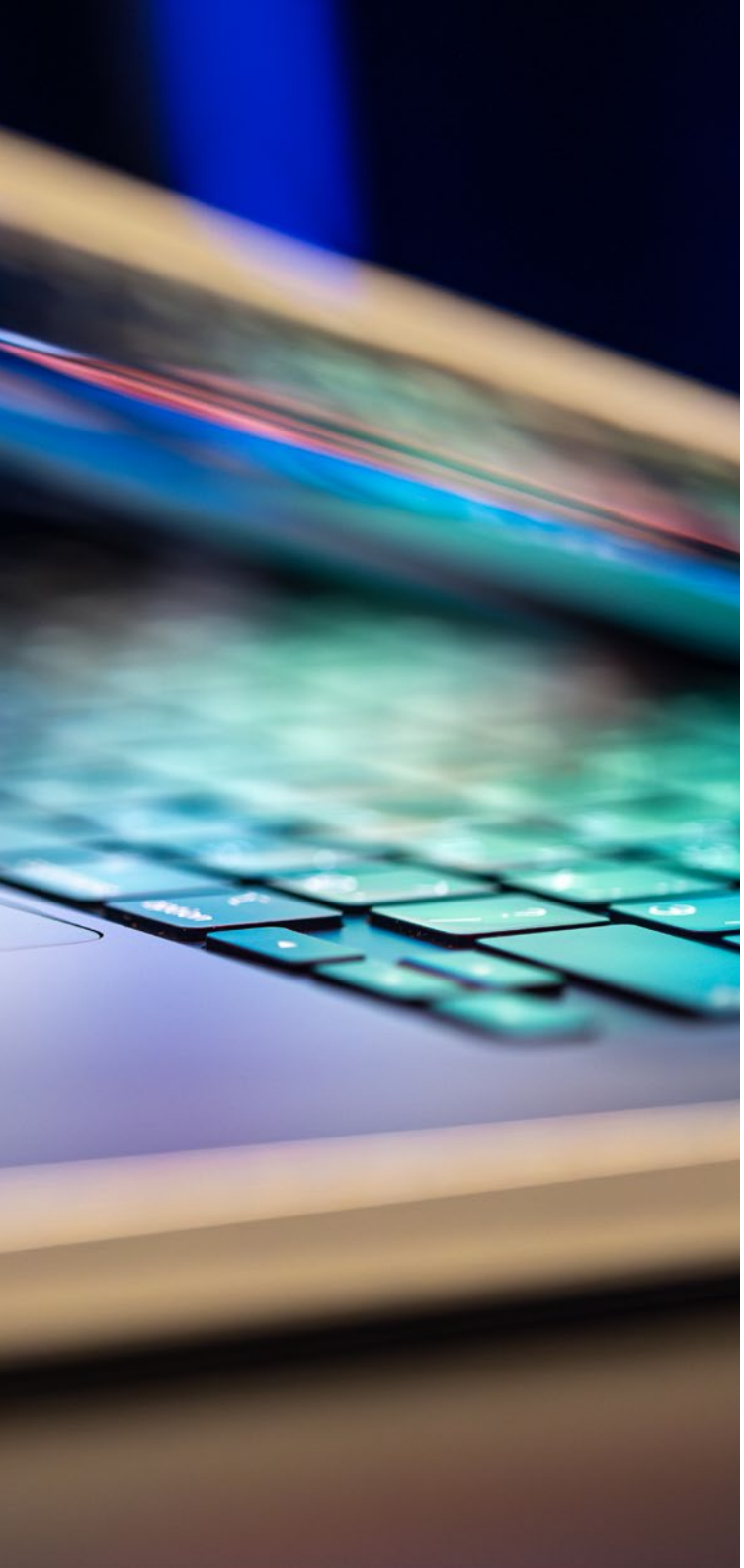
In 2023 startte de ontwikkeling van het Raamwerk Europese Digitale Identiteit en de NL publieke opensource Wallet. In 2025 wordt de Wallet getest om deze in 2026 in gebruik te kunnen nemen. Het bijbehorende stelsel is ingericht en de uitvoeringswet is in concept gereed.

Voor het domein zijn de volgende opgaven en daaruit volgende activiteiten benoemd:

Tweede deel broncode DigiD openbaar gemaakt

In navolging van het eerste deel van de DigiD-app, is nu ook de broncode van de achterliggende software van DigiD gepubliceerd in reactie op een Woo-verzoek. De publicatie is in lijn met het kabinetsbeleid om een transparante overheid te bevorderen. We doen dit op een zorgvuldige manier, zodat het gebruik van DigiD voor iedereen veilig en betrouwbaar blijft. Op deze manier versterken we het vertrouwen in de overheid.

Opgave	Activiteit
Realiseren van Stelsel Toegang. Ook voor restgroepen, vertegenwoordigen en machtigen (vrijwillig, wettelijk, fysiek, nabestaande, ondernemers: mandatering)	• Beschikbaar maken van Single Sign On. • Functionaliteiten voor restgroepen in burger en bedrijvendomein uitgewerkt. • Aansluiten bij voorgesteld onderzoek naar oplossingsrichtingen restgroepen bedrijvendomein (Forum Standaardisatie). • Publiek middel zakelijk beschikbaar maken. • Onderzoek machtigingsfunctionaliteiten in het stelsel afgerond. • Aansluitschema beschikbaar stellen: de componenten van het Stelsel Toegang zijn stabiel, voor dienstverleners is duidelijk op welke componenten wanneer aangesloten kan worden. • Versnelling: bewindsvoering grote uitvoeringsorganisaties direct koppelen. • Stimuleren gebruik DigiD en eHerkenning op betrouwbaarheidsniveau ‘substantieel’ en ‘hoog’ en randvoorwaarden hiervoor uitgewerkt en gerealiseerd.
Het opleveren van een publieke routeringsvoorziening	• Opname van TVS in de GDI en de mogelijkheid om aan te sluiten via ICT-leverancier of via eigen aansluiting.
Het opleveren van een Wallet door de Nederlandse overheid conform de eIDAS Verordening	• Het organiseren van de aansluiting van de Wallet binnen het stelsel Toegang. • Stelselontwikkeling Wallet. • Machtigings- en vertegenwoordigingsfunctionaliteiten binnen de Wallet met aandacht voor de betrouwbaarheidsniveaus. • Verkenning beschikbaarheid en toepassing e-handtekening en e-zegels (voor documenten). • Randvoorwaarden voor gebruik Wallet invullen (in geval geen NL-rijbewijs en NL-paspoort en procedure PIN reset). • Aandacht voor de andere aspecten van de verordening, mogelijk samen met domein Gegevensuitwisseling.

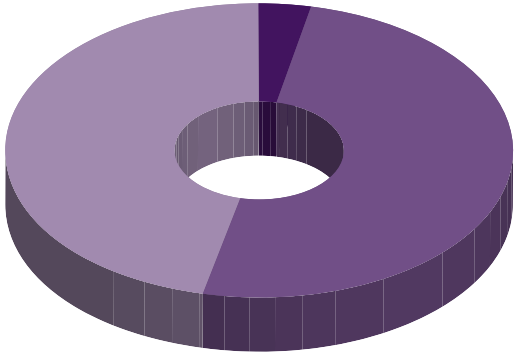
De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

Concreet per bouwsteen in 2025 (inclusief reguliere B&E en kleine doorontwikkeling)[8]

Bouwsteen	B&E x € 1.000
DigiD	51.559
DigiD Machtigen	29.394
eHerkenning	4.913
eIDAS Logius (inclusief BSN-koppelpunt)	1.235
eIDAS RvIG	5.689
Beheervoorziening BSN (BV BSN)	5.733
PKI-Overheid	2.763

Vernieuwingsbudget

Onderstaand zijn de toegekende budgetten voor het domein Toegang in 2025, in duizenden euro's.

Domein Toegang

- Vernieuwing DigiD machtigen
  936
- Implementatie Stelsel Toegang
  14.500
- Europese Digitale Identiteit Raamwerk en LSP
  13.500

8 Bedragen zijn onder voorbehoud van vaststelling van het jaarplan door de eigenaar en het bestedingsplan.

Concreet per programma en project in 2025

Meer informatie over de vernieuwingsprojecten is *hier* te vinden. De verantwoording over de voortgang verloopt via de rapportages van opdrachtnemer aan opdrachtgever. Sommige projecten hebben daarnaast een eigen website waarop ze meer informatie delen over de voortgang.

Vernieuwingsvoorstellen		**Budget x € 1.000**			**Doorkijk**
Naam	**Ontwikkeling 2025**	**Gevraagd**	**2025**[9]	**2026**	**2027**
Nieuw **Vernieuwing DigiD Machtigen**	• Onderzoek of en hoe we DigiD Machtigen moeten aanpassen om te voldoen aan de vereisten van de Wet digitale overheid zodat we deze kunnen opnemen in het Stelsel Toegang. • Realiseren aanpassingen en/of realiseren nieuwe bouwsteen voor machtigingen.	936	936	-	-
Doorloper **Implementatie Stelsel Toegang**	• Realisatie van het Stelsel Toegang, de voorzieningen en de daarbij horende processen, waarmee aan de Wet digitale overheid wordt voldaan.	19.250	14.500	-	-
Doorloper **Europese Digitale Identiteit Raamwerk: Programma EDI-stelsel NL en Europese Large Scale Pilots**	• Inrichten EDI-stelsel. • Met de EDI-wallet kunnen identificeren, gegevens en berichten kunnen delen en een elektronische handtekening kunnen zetten. • Realiseren publieke (voorbeeld) EDI-wallet. • Participatie in grensoverschrijdende pilots met andere EU-landen (Large Scale Pilots).	17.421	13.500	15.253	5.087

DigiD: inloggen met gezichtsherkenning en vingerafdruk

Een noviteit omdat de gebruiker het wil. Vanaf 16 september 2024 ondersteunt de DigiD-app inloggen met gezichtsherkenning en vingerafdruk op zowel iOS- als Android-toestellen. Gebruikers kunnen kiezen voor gezichtsherkenning of vingerafdruk, wat het inloggen vergemakkelijkt. Inloggen met de pincode blijft altijd mogelijk. DigiD slaat geen biometrische gegevens op; de pincode wordt in de digitale kluis van het toestel bewaard.

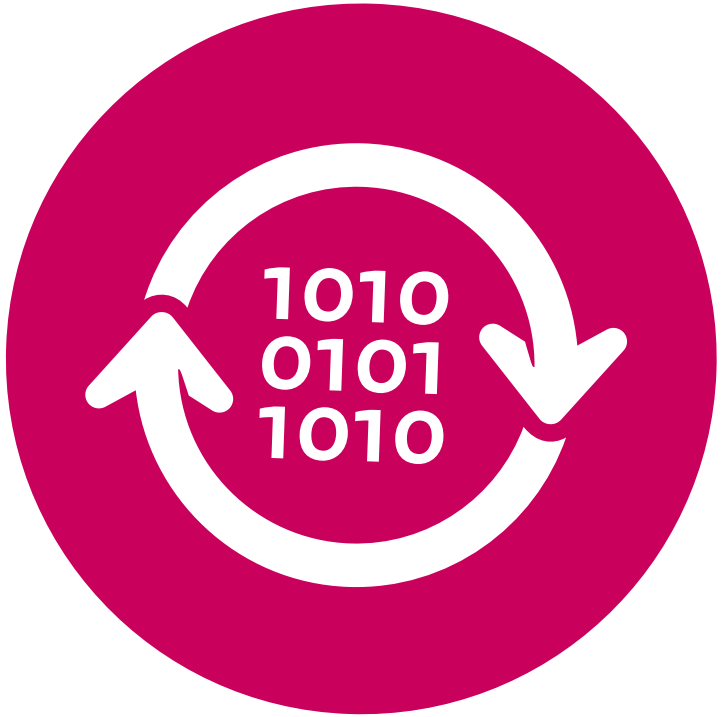

9 Toewijzing van het benodigde budget voor 2025 houdt niet automatisch toewijzing in voor latere jaren. Het benodigde budget voor 2026 en 2027 is ter indicatie.

Domein

Gegevens-uitwisseling

- Intro
- De GDI van dit domein in bredere context
- De Meerjarenvisie DO en het domein Gegevensuitwisseling
- Domein Gegevensuitwisseling concreet in 2025
- De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

Domein

Gegevensuitwisseling

Intro

De digitale overheid valt of staat met gegevensuitwisseling. De overheid vraagt en registreert veel gegevens van burgers en ondernemers. Deze data gebruiken we om te ondersteunen bij levensgebeurtenissen of voor maatwerk bij multiproblematiek zoals de brede aanpak van schulden. Verder valt te denken aan zaken als onroerend goed, kentekens, geodata, nutsvoorzieningen, lonen, uitkeringen en vacatures. De meest hergebruikte gegevens liggen vast in de Basisregistraties. Daarnaast beschikken overheidsorganisaties over tientallen registraties die niet alleen door henzelf, maar ook andere organisaties (zouden kunnen) worden gebruikt.

Jaarlijks worden miljarden berichten met gegevens uitgewisseld in de driehoek overheid, burger en bedrijven. Voor deze massale berichtenstromen zijn afspraken en standaarden opgesteld.

Om een verantwoorde, geautomatiseerde uitwisseling en deling van gegevens te faciliteren tussen organisaties met een publieke taak, het bedrijfsleven en de overheid, realiseren we twee voorzieningen:

1. betere dienstverlening aan burgers en bedrijven;
2. betere verantwoording en informatiehuishouding van de overheid. Bijvoorbeeld de bestaande GDI-bouwstenen SBR, Digipoort, Digilevering en Digikoppeling.

1. Betere dienstverlening aan burgers en bedrijven
Verantwoord gebruik van gegevens is essentieel voor goede dienstverlening aan burgers en bedrijven, en de aanpak van maatschappelijke opgaven. Of het nu gaat om de woonopgave, bestaanszekerheid of de energietransitie: zonder data kunnen we niet monitoren hoeveel woningen worden gebouwd, burgers attenderen op welke regelingen zij recht hebben, een nieuw toeslagenstelsel invoeren of bepalen welke wijk nu het beste van het gas af kan. Voor bijna alle vraagstukken voor de overheid is het cruciaal om toegang te hebben tot de juiste gegevens. Het domein Gegevensuitwisseling omvat de afspraken, standaarden en voorzieningen daarvoor. Dit geldt tussen overheidsorganisaties onderling en tussen de burger, het bedrijfsleven en de overheid.

2. Betere verantwoording en informatiehuishouding van de overheid

Een beter presterende overheid begint bij het verbeteren van de overheidsbrede gegevenshuishouding. Daarom is er behoefte aan een organisatie-overstijgend gegevenslandschap. Een landschap dat overheidsorganisaties én private partijen ontzorgt door datadeelvraagstukken (interoperabiliteit) op te lossen. We werken de komende jaren met elkaar aan de inrichting van het data-ecosysteem van de Nederlandse overheid: het Federatief Datastelsel (FDS). Hierin worden overheidsgegevens op een verantwoorde manier en in samenhang gebruikt om de dienstverlening te verbeteren en maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

Digitalisering van de dienstverlening wordt vanuit het perspectief van de individuele burger of bedrijf ondersteund met overheidsportalen, overheidsapps en private software. Gebruikers van (overheids-)gegevens stellen hierdoor meer en hogere eisen aan de kwaliteit, vindbaarheid, toegankelijkheid, uitwisselbaarheid en herbruikbaarheid van die gegevens. Burgers en ondernemers willen beschikken over 'hun' overheidsgegevens. Deze moeten kunnen worden hergebruikt in publieke en private processen.

De GDI van dit domein in bredere context

Om gegevens tussen overheidsorganisaties onderling uit te wisselen op een efficiënte en betrouwbare manier, wordt onder andere gebruik gemaakt van een aantal 'gegevensknooppunten'. Denk aan het Routeringsinstituut (Inter)Nationale Informatiestromen (RINIS), het Bureau Ketenautomatisering Werk & Inkomen (BKWI) en het Landelijk Schakelpunt in de zorg (LSP). Via deze knooppunten worden jaarlijks miljarden berichten uitgewisseld tussen voornamelijk organisaties met een publieke taak. Naast dit type knooppunten wisselen ook private en publieke overheidsorganisaties rechtstreeks gegevens met elkaar uit. Denk aan het verzamelen van gegevens voor de vooraf ingevulde aangifte inkomstenbelasting (VIA): uiteenlopende partijen die loongegevens delen (werkgevers), uitkeringsgegevens (UWV), spaar-, beleggings- en hypotheekgegevens (financiële instellingen), WOZ- en persoonsgegevens (basisregistratie) aan de Belastingdienst.

De Meerjarenvisie DO en het domein Gegevensuitwisseling

Het domein Gegevensuitwisseling moet de komende jaren verschillende soorten gegevensuitwisseling (blijven) ondersteunen. Grote berichtenstromen via Digipoort (system-to-system koppelingen) blijven bestaan naast een opkomend API-landschap. Hierin krijgen bijvoorbeeld ook burgers de mogelijkheid om via een Wallet gegevens te delen met private partijen.

Om noodzakelijke generieke functies voor een federatief datastelsel te ondersteunen werken we nieuwe afspraken en standaarden uit. Ook de bestaande GDI-bouwstenen ontwikkelen zich langs de lijnafspraken voor standaarden voor centrale voorzieningen. Omdat de Europese data-agenda fors is, met veel regelgeving waaraan Nederland moet gaan voldoen, gaat de voorkeur uit naar hergebruik van en het doorbouwen op bestaande (Europese) standaarden en voorzieningen.

Tot slot is het voor het domein Gegevensuitwisseling en de gebruikers van de GDI(-bouwstenen) essentieel dat de beschikbaarheid, werking en kleine doorontwikkeling van de bestaande GDI(-voorzieningen) behouden blijft zolang de gebruikers geen andere uitvoering kunnen aangeven. De (herbouwde) Digipoort biedt ruim 100 bestaande soorten berichtenstromen naar organisaties zoals de Belastingdienst, UWV, KVK, DUO en DNB. Het veilig en gestandaardiseerd versturen van bedrijfsmatige rapportages zoals jaarrekeningen, vastgoedtaxaties en belastingaangiftes, maar ook financiële rapportages van bijvoorbeeld onderwijsinstellingen en woningcorporaties is uiterst belangrijk. Deze gegevensuitwisseling draagt bij aan administratieve lastenvermindering voor ondernemers.

Actieplan met mijlpalen en ontwikkelingen

De komende jaren werken we op het gebied van data aan:

- Het verder uitvoeren van de Interbestuurlijke Data Strategie (IBDS).
- Het stapsgewijs neerzetten van een Federatief Datastelsel.[10] Een afsprakenstelsel met daarin vastgelegde standaarden voor iedereen, inclusief toezicht. Dit afsprakenstelsel is onderdeel van de GDI. Het FDS is in de kern een vertrouwensraamwerk of afsprakenstelsel. De nadruk ligt niet op het bouwen en invoeren van centrale generieke voorzieningen, maar op het verplicht nakomen van afspraken en toepassen van standaarden. Hierdoor ontstaat een goedwerkend stelsel van niet-vrijblijvende onderlinge samenwerking dat zich naar buiten presenteert als één geheel. Naast de techniek van de standaarden gaan die afspraken ook over de juridische borging, de financiering en de sturing, de verantwoordelijkheden en het toezicht rondom het stelsel.
- Het uitbouwen van de adviesfunctie van de Centrale Commissie Gegevensgebruik over het gebruik van gegevens.
- Het vergroten van transparantie over gegevensgebruik naar burgers en ondernemers zodat gegevens, indien nodig, gemakkelijker kunnen worden gecorrigeerd.
- Het hergebruik van overheidsgegevens in het maatschappelijk verkeer gemakkelijker maken, bijvoorbeeld in de vorm van een Wallet.
- Het faciliteren van de noodzakelijke overheidsbrede standaardisatieslag.
- De noodzakelijke juridische borging in wet- en regelgeving.
- Coördinatie van de bestuurlijke en inhoudelijke (open) data gerelateerde vraagstukken.

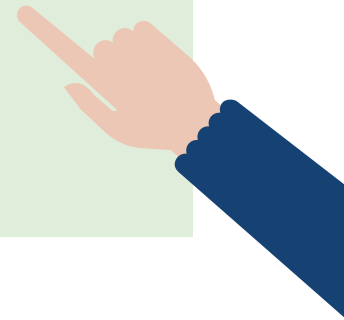
Concreet 0-2 jaar: doorontwikkelen GDI

De eerste twee jaar (2025-2026) ligt de nadruk op het inzichtelijk, toegankelijk en beter bruikbaar maken van het bestaande data-aanbod van de overheid. Aan het eind van de eerste periode ligt er een fundament met bewezen oplossingen dat we kunnen inzetten om de einddoelen te bereiken, namelijk: betere dienstverlening en betere verantwoording en informatiehuishouding. Dit vertaalt zich in de volgende prioriteiten en activiteiten:

- Bieden van inzicht en overzicht:
  - Catalogus die federatieve gegevensuitwisseling ondersteunt, bronnen inzichtelijk maakt en inzicht biedt in aspecten als kwaliteit en de wijze waarop de bron te raadplegen is;
  - Stapsgewijze toepassing van standaarden als DCAT, NL-SBB, SKOS. Dit vereist een (door-)ontwikkeling van bestaande catalogi data.overheid.nl, stelselcatalogus en nationaal geo-register (2025).
- Standaarden:
  - Bredere adoptie van bestaande GDI-standaarden: REST-API Design Rules, DCAT, SKOS (2025);
  - Uitbreiding van GDI-standaarden: Cloud Events, FSC, Logboek dataverwerkingen, IMX door middel van verder beproeven van deze standaarden aan de hand van concrete use cases met stakeholders (2026);
  - Verplicht stellen van standaarden onder de Wet digitale overheid, met realistische implementatietermijnen en noodzakelijke ondersteuning in de vorm van bijvoorbeeld referentie-implementaties (2026).
- Deze periode voorziet de afronding van de herbouw Digipoort en de start van de migratie naar de herbouwde Digipoort. Hierbij houden we uitdrukkelijk rekening met de planning van de afnemers.
- Voor SBR is een nieuwe governance ingericht. Via deze governance werken we aan het afsprakenstelsel, de taxonomieën en het delen van kennis.
- De betekenis van de kanteling van bestaande voorzieningen naar afspraken en standaarden moet worden geconcretiseerd en landen in de doelarchitectuur.
- Beproeven: inrichten van Digilab als structurele ontwikkelomgeving voor de GDI (2025).

8 miljoen mensen krijgen handige informatie door nieuwe dienst Berichten over uw Buurt

De nieuwe dienst Berichten over uw Buurt stuurt mensen e-mails om ze te wijzen op bekendmakingen over hun directe leefomgeving. Bijvoorbeeld als er een vergunning is aangevraagd voor het kappen van een boom. De e-maildienst zorgt ervoor dat inwoners op nieuwe bekendmakingen worden gewezen. Ze hoeven dus niet langer zelf Overheid.nl of hun huis-aan-huisblad in de gaten te houden. Inmiddels zijn alle 342 gemeenten in Nederland aangesloten. Een mijlpaal, want er zijn nu meer dan 8 miljoen abonnees!

10 Het Federatief Datastelsel kent een eigen financieringslijn.

- Verplichte dataparagrafen voor beleid, wetgeving en uitvoeringstoetsen (2026).
- Uitbouwen van de adviesfunctie van de Centrale Commissie Gegevensgebruik over het gebruik van gegevens.

Zicht op 3-4 jaar

Voor de jaren daarna (2027-2028) ligt de nadruk op het opschalen van verantwoorde gegevensdeling binnen de afspraken van het FDS. We voorzien de volgende activiteiten:

- De standaarden die in de eerste twee jaar zijn beproefd, zijn volwassen genoeg voor bredere implementatie (2027).
- Het vergroten van de transparantie over gegevensgebruik richting burgers waarbij het gemakkelijker wordt om gegevens te corrigeren indien nodig (2027).
- Het gemakkelijker maken om gegevens die de overheid van burgers en ondernemers heeft te hergebruiken in het maatschappelijk verkeer, bijvoorbeeld in de vorm van een Wallet (2027).
- Het werken volgens het principe ‘data bij de bron’ wordt steeds vaker toegepast, met afspraken over onder meer het gebruik van kopieën, historie en notificeren (2028).
- Voor Digipoort worden de koppelvlakken gemoderniseerd en (nieuwe) Europese richtlijnen geïmplementeerd zoals het digitaal ondertekenen.

Bestemming 5-6 jaar

- Voortdurende en onverminderde adoptie van standaarden. Dit is nodig om tot een flexibelere, verantwoorde gegevenshuishouding van de overheid te komen. Dat vereist een huishouding die blijvend voldoet aan de (wettelijke) vereisten op het gebied van privacy, beveiliging, verantwoording, etc.
- Het langetermijnperspectief (2029-2030) vergt het doordenken over fundamenteel andere keuzes in de inrichting van de gegevenshuishouding van de overheid. Bijvoorbeeld over de wijze waarop de registraties worden opgebouwd, hoe wet- en regelgeving worden vertaald naar de uitvoeringspraktijk en wat de opkomst van AI betekent. Daarom worden pilots gedaan. Onder meer door gebruik te maken van het innovatiebudget binnen de GDI.
- Voor Digipoort geldt op de lange termijn dat het stelsel en ecosysteem verder ontwikkeld worden. Mogelijk is een verbreding nodig als oplossing voor de communicatie tussen overheid en burger.
- Tot slot zal een werkgroep zich richten op de toekomst van Digipoort na ingebruikname van de herbouwde Digipoort.

Welke programma’s en projecten werken nu aan deze opgave?

1. Programma Federatief Data Stelsel, onderdeel van de Interbestuurlijke Datastrategie
2. Juridische borging verantwoord federatief datadelen
3. Regie op Gegevens (RoG)
4. Europese Digitale Identiteit (EDI), inclusief Wallet
5. Single Digital Gateway (SDG)

Omgevingsloket draait zonder problemen

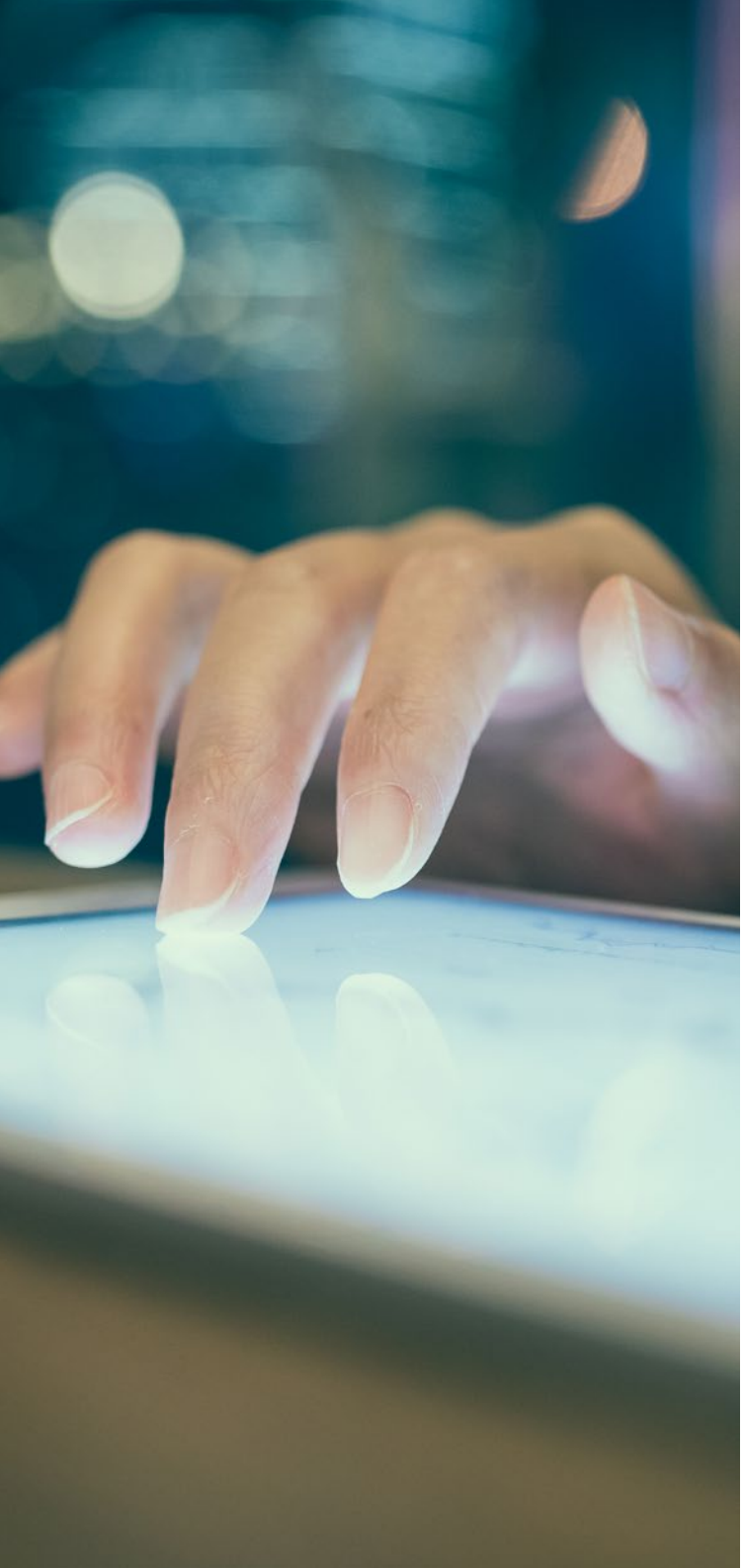
Sinds 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet. KOOP en Logius werkten mee aan de invoering van de Omgevingswet en het Omgevingsloket. Het omgevingsloket draait op het Standaard Platform (SP) van Logius. Omdat na 1 januari hoge aantallen bezoekers verwacht werden op het omgevingsloket, waren alle betrokken partijen zoals Rijkswaterstaat en het Informatiepunt Leefomgeving, extra oplettend. Het Informatiepunt Leefomgeving ondersteunt bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet en ontving rond 700 vragen of opmerkingen per week. Daardoor zijn de eerste aanpassingen al doorgevoerd, zoals een duidelijker tekst in het loket voor aanvragers. Logius monitort het loket om te zorgen dat het goed blijft werken.

Domein Gegevensuitwisseling concreet in 2025

Voor het domein zijn de volgende opgaven en activiteiten benoemd voor 2025:

Opgave	Activiteit
Zorgen dat de GDI-dienstverlening altijd beschikbaar en veilig is	• Voor de bestaande GDI-bouwstenen worden reguliere beheer en exploitatie-activiteiten uitgevoerd. Ook worden ze doorontwikkeld en voor breder gebruik ingezet. Dankzij de dienstverlening rond de bestaande GDI-bouwstenen kunnen gegevens veilig, betrouwbaar en gestandaardiseerd worden uitgewisseld tussen overheden, burgers en bedrijven.
Het ontwikkelen en beschikbaar stellen van open source bouwstenen die nodig zijn om het verantwoord delen van data tussen overheidsorganisaties en met private instellingen mogelijk te maken conform de inrichting en uitgangspunten van het Federatief Datastelsel	• Bestaande infrastructuurvoorzieningen verbeteren en passend maken in een systeem gebaseerd op bindende normen en afspraken. Het hergebruik van bestaande (Europese) oplossingen heeft de voorkeur. • Streven naar bredere adoptie van de bestaande GDI-standaarden. • Bouwsteen eDelivery: we werken een casus uit om de mogelijkheden van eDelivery te verkennen. Dit is een interface waarmee gegevens kunnen worden uitgewisseld met Europese overheidsorganisaties.
Het (door-)ontwikkelen en beschikbaar stellen van open source bouwstenen die nodig zijn om publiek-private gegevensdeling op een verantwoorde manier te ondersteunen	• Een catalogus die federatieve gegevensuitwisseling ondersteunt, bronnen inzichtelijk maakt, inzicht biedt in aspecten als kwaliteit en de wijze waarop de bron te raadplegen is. • Harmonisatie van begrippen: het bieden van ondersteuning bij de ontwikkeling van wet- en regelgeving door meer gebruik te maken van bestaande begrippen en definities om de uitvoering van nieuw beleid en regelgeving te vereenvoudigen. • Advies over mogelijke beheeralternatieven voor één of meerdere voorzieningen, standaarden of afsprakenstelsels. • Nieuwe generieke functies en standaarden uitproberen om te bepalen of ze geschikt zijn als mogelijke toevoegingen aan de GDI.
Het ontwikkelen en beschikbaar stellen van open source bouwstenen die bijdragen aan het versterken van de publieke waarden bij gegevensdeling (transparantie, privacy, beveiliging, accountability, vertrouwen, etc.)	• Europese ontwikkelingen: we blijven op de hoogte van Europese digitale ontwikkelingen, zoals de Data Governance Act, Interoperabele Europe Act (IEA), en de Data Act en eIDAS-verordening.

De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

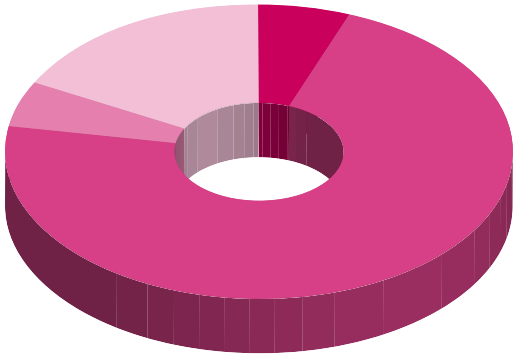
Concreet per bouwsteen in 2025 (inclusief reguliere B&E en kleine doorontwikkeling)[11]

Bouwsteen	B&E x € 1.000
Stelseldiensten (Digimelding Digikoppeling, Digilevering, Stelselcatalogus, Gegevensuitwisselingsstandaarden)	19.575
Digipoort inclusief • **eFactureren (inclusief ROAP, beheer eProcurement standaarden en ondersteuning NPa)** • **Standard Business Reporting (inclusief SBR governance en beheer XBRL standaard/ taxonomie ontwikkeling)** • **Financiële Stromen** • **Sociaal en dubbel draaien vanwege migratie** • **Nederlandse Peppol Autoriteit**	67.567
Digipoort: Kenniscentrum e-procurement	2.559

11 Bedragen zijn onder voorbehoud van vaststelling van het jaarplan door de eigenaar en het bestedingsplan.

Vernieuwingsbudget

Onderstaand zijn de toegekende budgetten voor het domein Gegevensuitwisseling in 2025, in duizenden euro's.

Domein Gegevensuitwisseling*

- Implementatieondersteuning en kennisborging **1.000**
- Herbouw Digipoort **12.752**
- Standaard methodiek toegangsverlening API's **897**
- Implementatie SDG fase 2 Procedures en Once Only Technical System **3.083**

* *Het proces van de opdrachtverstrekking voor vernieuwingsvoorstellen gaat ook starten voor Data bij de Bron, maar mogelijke financiële ruimte voor Data bij de Bron is pas bekend, nadat de opdrachten zijn verstrekt en er meer inzicht is in de aangevraagde budgetten. Data bij de Bron is daarom nog niet in dit figuur opgenomen.*

Concreet per programma en project in 2025

Meer informatie over de vernieuwingsprojecten is *hier* te vinden. De verantwoording over de voortgang verloopt via de rapportages van opdrachtnemer aan opdrachtgever. Sommige projecten hebben daarnaast een eigen website waarop ze aanvullende informatie delen over de voortgang.

Vernieuwingsvoorstellen		Budget x € 1.000			Doorkijk
Naam	**Ontwikkeling 2025**	**Gevraagd**	**2025**[12]	**2026**	**2027**
Nieuw **Implementatie-ondersteuning en kennisborging** Dit voorstel is een samenvoeging van 05. API-ondersteuningsteam; 10. Adoptie Digikoppeling voor API's; en 14. Overheidsbreed ontwikkelaarsportaal.	• API's en uitgewerkte eerste casus (tegengaan van scraping). • Developer.overheid.nl. • Kennisbank op de website developer.overheid.nl en tactisch overlegorgaan voor developer.overheid.nl ingericht voor bestuurlijke sturing. • Eerste versie van het gefedereerde API-register.	1900	1000	-	-
Doorloper **Data bij de Bron**	• Vastleggen van gegevens uit diverse processen en het toegankelijk maken vanuit het kernprincipe. • Publiek demo-prototype beschikbaar dat laat zien hoe kern capabilities in de praktijk kunnen worden vertaald naar software. • Publieke demo-prototype ondersteund via API-interfaces voor het bijhouden van en vragen bij het WOZ-register.	2.002	ntb[13]	1.500	-
Doorloper **Herbouw Digipoort**	• In 2025 en de eerste helft van 2026 migratie van de berichtenstromen die via Digipoort worden verwerkt naar de nieuwe voorziening.	12.752	12.752	4.904	-
Doorloper **Doorloper Standaard methodiek toegangsverkenning API's**	• Nieuwe landelijke standaard waarmee op een juiste manier in een federatief stelsel toegang tot data kan worden gestandaardiseerd. • Plan van Aanpak (2024) uitvoeren. • Standaardiseringsproces in gang zetten.	897	897	-	-
Doorloper **Implementatie SDG fase 2 Procedures en Once Only Technical System**	• Implementatie van het Once Only Technical System.	4.432	3083[14]	1.552	1.372

12 Toewijzing van het benodigde budget voor 2025 houdt niet automatisch toewijzing in voor latere jaren. Het benodigde budget voor 2026 en 2027 is ter indicatie.

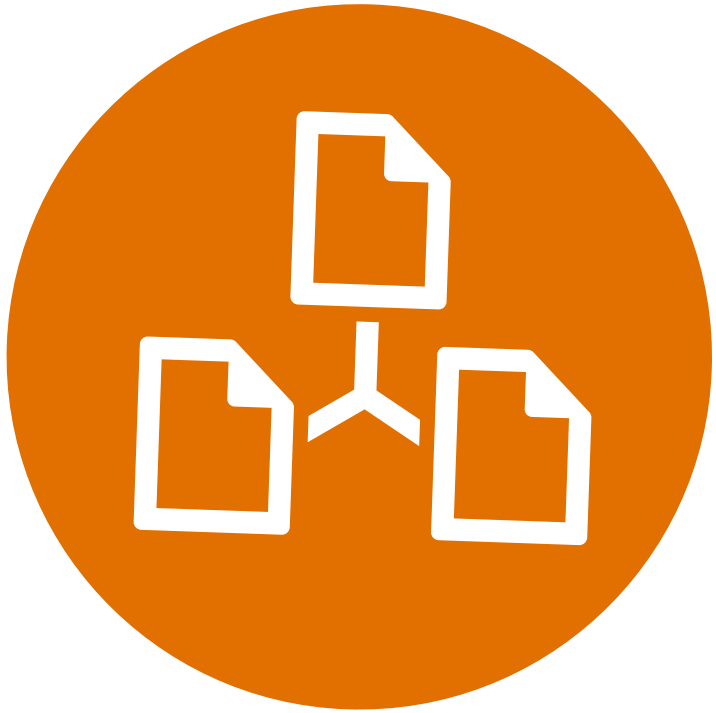
13 Het is nog onbekend of en hoeveel budget het voorstel Data bij de Bron krijgt. Dit wordt pas bekend nadat de opdrachten zijn verstrekt en er meer inzicht is in de aangevraagde budgetten.

14 650k is toegekend aan BNc SDG en 2.433.000 aan RINIS.

Domein

Infrastructuur

- Intro
- De GDI van dit domein in bredere context
- De Meerjarenvisie DO en het domein Infrastructuur
- Domein Infrastructuur concreet in 2025
- De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

Domein

Infrastructuur

Intro

Het domein Infrastructuur omvat alle bouwstenen van de digitale overheid die van algemeen belang (ofwel: infrastructureel) zijn. Daarnaast vormt dit domein de basis voor de bouwstenen van de overige drie domeinen: Toegang, Interactie en Gegevensuitwisseling. De afspraken, standaarden en (generieke) voorzieningen voor het digitaal transporteren, verwerken en opslaan van data en het beveiligen van voorzieningen vallen onder dit domein. Domein Infrastructuur speelt daarom een belangrijke rol binnen de Digitale Overheid. Het is faciliterend, voortschrijvend en -in sommige gevallen- verplichtend voor de andere domeinen. Daarnaast zorgt het domein Infrastructuur voor verbinding tussen verschillende overheidsinstanties of gerelateerde ketenpartners. Het doel is om burgers en bedrijven te ondersteunen en de basis te vormen voor een proactieve overheid die burgers en bedrijven op een eenduidige manier toegang biedt tot diensten. Dat vraagt om een betrouwbare onderliggende infrastructuur en voorziening voor dagelijks gebruik. Ook willen overheidsorganisaties beter kunnen samenwerken en meer gebruikmaken van de beschikbare data. Het eenvoudig laten ‘stromen’ van data tussen sectoren en beleidsdomeinen is hierbij een cruciale schakel. Onze digitale infrastructuur moet daarom continu onderhouden worden en jaarlijks doorontwikkeld. Dit GDI-Programmeringsplan 2025 levert een belangrijke bijdrage hieraan.

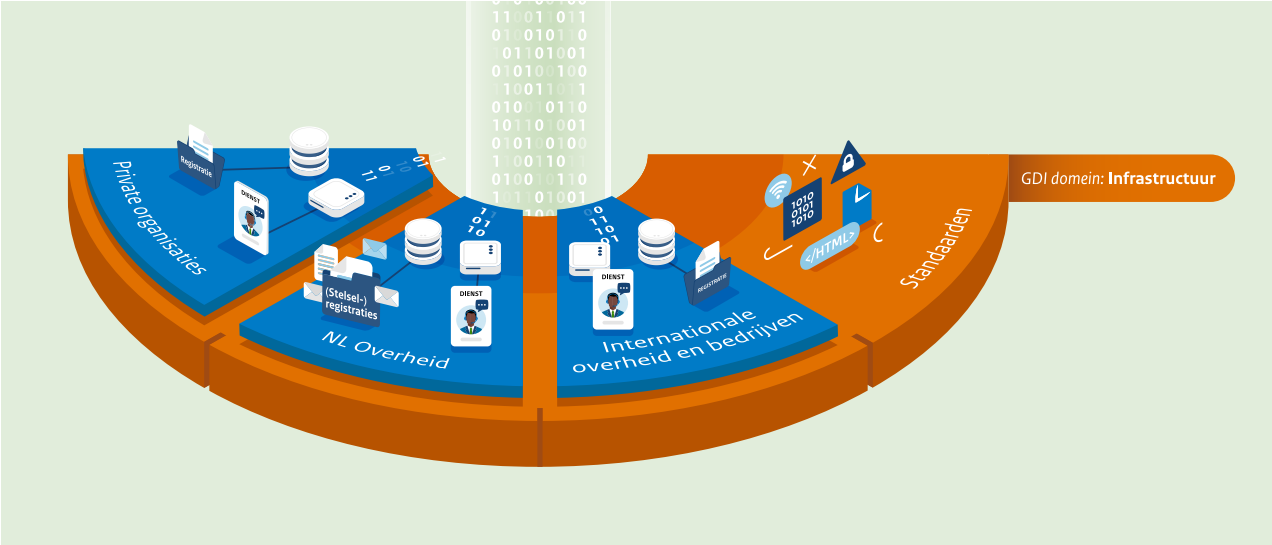
De algemene doelstelling van het domein Infrastructuur is om gezamenlijk een digitale infrastructuur te realiseren. Deze structuur maakt het politiek en maatschappelijk mogelijk om de kansen van de digitalisering ten volle te benutten en samen te werken aan een proactieve en dienstverlenende overheid. Daarnaast moet deze infrastructuur weerbaar zijn om onze business continuïteit als overheid te garanderen en onze maatschappelijke diensten te kunnen blijven uitvoeren.

Infrastructuur is de verzameling netwerken en systemen die nodig is om op een veilige manier voorzieningen met elkaar te ontsluiten en te laten communiceren. De beschikbaarheid van infrastructuur speelt een steeds grotere rol en de risico’s zijn toegenomen. Zo zijn de behoeften van de gebruikers de afgelopen jaren sterk gestegen. Met een

datagedreven overheid zal deze behoefte alleen maar groeien. Daarnaast neemt de afhankelijkheid van internet steeds verder toe. Ook zal AI een belangrijke rol spelen om bijvoorbeeld proactief actie te kunnen nemen om netwerken en systemen te beschermen. Denk aan het voorspellen van de overbelasting van het energienetwerk, waardoor datacenters in gevaar kunnen komen door stroomuitval. Infrastructuur is onlosmakelijk verbonden met alle uitdagingen waar de digitaliserende overheid voor staat. Het domein Infrastructuur is essentieel voor een goed functionerende digitale overheid en draagt bij aan een veilige en betrouwbare dienstverlening.

De GDI van dit domein in bredere context

De kwaliteit en veiligheid van onze infrastructuur is een cruciale (rand-)voorwaarde voor het leveren van stabiele dienstverlening. De afgelopen jaren is het belang hiervan zichtbaar geworden in de politiek, het bestuur en de maatschappij. Onder andere door ontwikkelingen als conflicten en mondiale spanningen, spionage (zowel politiek als economisch), toenemend gebruik van autonome ICT zoals AI en algoritmen, en de groei van de kracht en het gebruik van cloud.

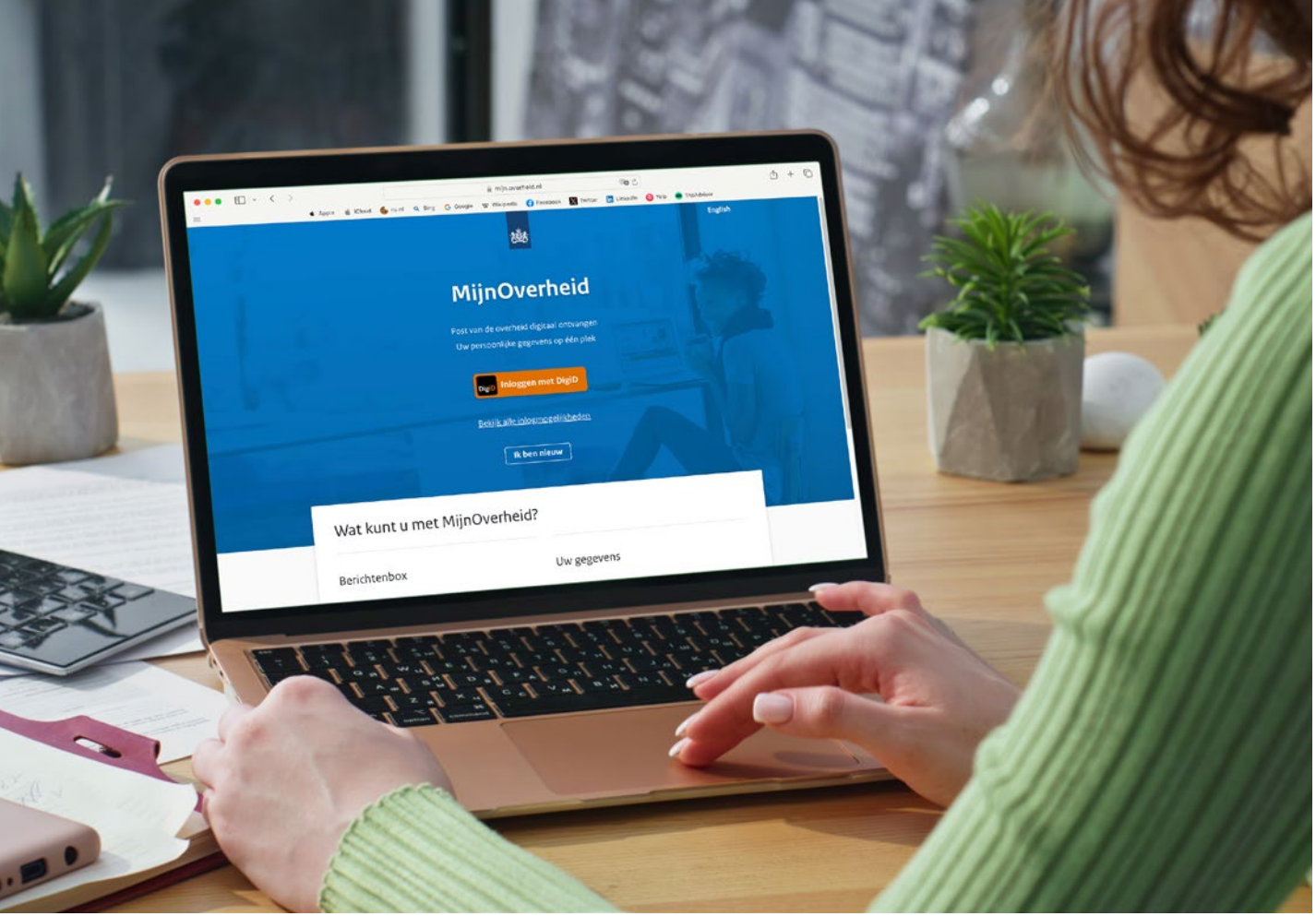

Het domein Infrastructuur staat op dit moment dan ook in de politieke schijnwerpers. Zo zijn er Kamervragen gesteld over het gebruik van cloudleveranciers en big-techbedrijven. Daarom werkt dit domein mee aan de beantwoording en visievorming van toekomstige technologische infrastructuur. De focus ligt op het veilig en soeverein aanbieden van kwalitatief hoogwaardige oplossingen voor alle bestuurslagen. Daarvoor kijken we naar nationale en Europese samenwerkingsverbanden.

Europa bepaalt in toenemende mate de digitaliseringsagenda. EU-verordeningen zoals de data act, data governance act, AVG, SDG en de eIDAS herziening hebben zo ook impact op het domein Infrastructuur. Dit samen met het stimuleren van het gebruik van Europese bouwblokken zoals sTESTA en het faciliteren van veilige en betrouwbare (domein-)uitwisseling van data binnen Europa, maakt dat we ons extra moeten richten op Europa. Het is daarom essentieel om goed geïnformeerd te zijn en de juiste stappen te zetten.

De Meerjarenvisie DO en het domein Infrastructuur

Om proactieve dienstverlening aan burgers en ondernemers waar te maken, zijn een betrouwbare onderliggende infrastructuur en voorzieningen voor dagelijks gebruik nodig. Dit is een randvoorwaarde voor de benodigde wendbaarheid, hergebruik en kostenefficiëntie in de inrichting van de digitale overheid. Op het gebied van

techniek zijn er veel ontwikkelingen en initiatieven. Cloud wordt als technologie veelvuldig toegepast, maar is niet altijd de oplossing.

Vanuit MIDO, de Overheid Data Centers, Logius, Defensie en een aantal grote uitvoeringsorganisaties lopen nu initiatieven voor een actieve(re) samenwerking en een herijking en herinrichting van datacenter- en netwerkcapaciteit. De overheid kent momenteel vier datacenters: deels in volle eigendom en deels ondergebracht via een raamovereenkomst bij een externe leverancier. Bij de herijking en nieuwe inrichting blijkt het applicatielandschap veelal de bottleneck: de veertig jarige legacy is niet gebouwd noch voldoende toereikend voor alle nieuwe technologieën. Ook voldoet deze nauwelijks aan de diverse wettelijke, juridische, bestuurlijke en financiële parameters. Daarom wordt nu gekeken naar een virtueel datacenter. De programmeringstafel Infrastructuur stelt voor om in samenwerking met CIO Rijk, Logius, de aanbieders van de overheid datacenters en andere bestuurslagen aan de slag te gaan om te komen tot één soevereine aanpak, die samenwerking en dienstverlening over alle bestuurslagen heen bevordert.

Daarvoor zijn er ten minste drie mogelijkheden:
1. Eigen voorzieningen;
2. Voorzieningen in een gezamenlijk datacenter in overheidsverband of van een private partij;
3. Gebruikmaken - onder strikte voorwaarden - van een public cloud.

Actieplan met mijlpalen en ontwikkelingen

De komende jaren wordt gewerkt aan:

- Het redeneren vanuit functies die nodig zijn en modulair bouwen.
- Het strikter toepassen van bestaande en bewezen beleidsinstrumenten:
  - Intensiveren van het gebruik van Diginetwerk;
  - Toepassen van vastgestelde standaarden;
  - Toepassen van beleid op het gebied van beveiliging zoals de BIO, implementatie EU-beleid, gebruik algoritmen en AI. Het domein wordt daarmee niet alleen faciliterend, maar ook voorschrijvend en in sommige gevallen zelfs verplichtend.
- Het ontwerpen van nieuwe instrumenten:
  - Nieuw beleid op het gebied van digitale autonomie;
  - Nader invullen van het cloudbeleid;
  - Uitbreiden van de Wet digitale overheid;
  - Implementeren van EU-beleid op het ICT-beleidsterrein.
- Het verbreden van de samenwerking met de GDI naar de Digitale Overheid. Op deze manier delen we lessen die we hebben geleerd en vormen we steeds meer 1Overheid voor de burger en ondernemer.

- Naast de toegankelijkheid van de gegevens zelf is ook informatie over die diensten en de totstandkoming ervan essentieel voor een goede dienstverlening. Zo weten burgers en ondernemers wat de dienst inhoudt, hoe ze er gebruik van kunnen maken en hoe het met de uitvoering van de dienst staat. In het geval van gemeenschappelijke voorzieningen zijn afspraken over verantwoordelijkheidsverdeling noodzakelijk.

Concreet 0-2 jaar

- Het opstellen van de architectuur van het toekomstig overheidsdatacenter als basis voor modernisering van bestaande datacenters en het verbreden van het aanbod voor andere bestuurslagen.
- Strikter toepassen van bestaande beleidsinstrumenten:
  - Ontwikkelen visie op infrastructuur;
  - Onderzoek naar een algehele overheidsfaciliteit voor de GDI- voorzieningen;
  - (Verder) Uitwerken en implementeren opdrachtgever- en opdrachtnemersschap.
- Onderzoek verplicht gebruik Diginetwerk.
- Toepassing van vastgestelde standaarden, toepassing van beleid op het gebied van beveiliging zoals de BIO, gebruik algoritmen en AI.
- We spreken uitvoeringsorganisaties en afnemers aan als zij niet voldoen aan verplichte standaarden.
- Het implementeren van de Interoperability Act.
- Een integrale roadmap vaststellen voor de doorontwikkeling en de modernisering van de Infrastructuur van de Digitale Overheid en de eerste stappen zetten naar het modulair bouwen.
- Werken aan een nadere invulling van het Rijkscloudbeleid.
- Het onderzoeken van een verdere samenwerking met onderwijs en wetenschappen op gebied van infrastructuur op Europees niveau.
- Het implementeren van standaarden op het gebied van weerbaarheid, zoals Post Quantum Cryptografie (PQM) en andere nieuwe securitymaatregelen.

Zicht op 3-4 jaar

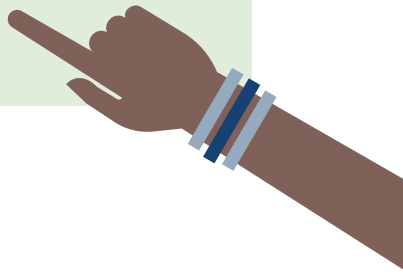
- Het vaststellen van eisen in de wetgeving voor de minimale inrichting van de infrastructuur van de Digitale Overheid.
- Het monitoren van de realisatie van eisen en spreken met organisaties die niet voldoen aan de eisen.

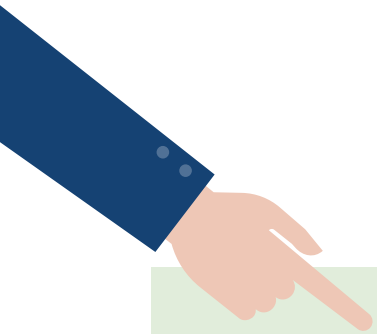
Bestemming 5-6 jaar

- Het realiseren van een volledig gemoderniseerd soevereine en robuuste digitale infrastructuur die voldoet aan de eisen van de EU-wet- en regelgeving.
- Nederland neemt een leidinggevende positie in op het gebied van digitale infrastructuur binnen de EU.
- De Nederlandse overheid werkt samen met Europese partners op het gebied van infrastructuur.
- Op basis van de infrastructuur ontwikkelen van innovatieve digitale diensten die gebruik maken van de nieuwste technologieën.
- Blijven inspelen op de veranderende behoeften van burgers en bedrijven.

20 Jaar DigiD: een Mijlpaal in Digitale Identiteit

In 2024 bestond DigiD, het inlogmiddel van de Nederlandse overheid voor burgers, twintig jaar. In die jaren heeft de dienst een enorme groei doorgemaakt. Inmiddels gebruiken meer dan 17 miljoen mensen DigiD om zaken te doen met de overheid. Het inlogmiddel geeft toegang tot honderden overheidsorganisaties en duizenden dienstverleners. Per jaar vinden 500 miljoen authenticaties (logins) plaats met DigiD. De introductie van DigiD in 2004 markeerde een belangrijke stap in de digitalisering van de overheid. Het biedt burgers de mogelijkheid om hun zaken snel en efficiënt te regelen, zonder dat fysieke bezoeken aan kantoren nodig zijn. In de afgelopen twee decennia is het systeem verder ontwikkeld en verbeterd, met extra beveiligingsmaatregelen en gebruiksvriendelijke updates. DigiD speelt een cruciale rol in het vertrouwen van de burger in digitale overheidsdiensten. Dat werd nog eens extra benadrukt in de coronaperiode waarin digitale interactie essentieel en onmisbaar bleek te zijn. Met de voortdurende groei van digitale interactie is het belangrijk dat deze systemen veilig en toegankelijk blijven. De komende jaren zal DigiD zich blijven aanpassen aan de veranderende behoeften van de samenleving en technologische ontwikkelingen. Op naar de volgende 20 jaar!

Belang van een overheidscloudfaciliteit

Door de recente geopolitieke ontwikkelingen is er steeds meer aandacht voor digitale autonomie. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van overheidsdata geborgd blijft? Dit om onze data in de toekomst beter te beschermen en soevereiniteit te waarborgen. Er wordt door meerdere overheidsorganisaties nagedacht over de realisatie van een overheidsfaciliteit voor alle overheden. Er zijn heel veel beelden van hoe zo'n faciliteit er uit zou moeten gaan zien. Met behulp van een architectuurtraject moet duidelijker worden waar we het dan precies over hebben. En welke rol wij als overheid en welke rol de private markt daarin moeten of willen spelen.

Domein Infrastructuur concreet in 2025

Naast het reguliere beheer van de voorzieningen in het domein Infrastructuur ligt in 2025 het accent op het uitvoeren van de al eerder verstrekte doorontwikkelopdrachten en het uitvoeren van vernieuwingsvoorstellen in afstemming met de programmeringstafel. De hieronder vastgestelde prioriteiten dienen als basis om de activiteiten verder vorm en diepgang te geven.

Opgaven	Activiteiten
• **Doorontwikkeling Diginetwerk afronden en opleveren**	• Uitzetten onderzoek naar Diginetwerk en zorgen voor goede inventarisatie vooraf. • Meer aandacht blijven genereren en inzicht verkrijgen in de mogelijkheden om Diginetwerk verder op te schalen.
• **Toekomst Cloud/ODC's** • **Soevereine cloud/ generieke (public) cloudtoegang via één of enkele toegangspunten (i.p.v. elke organisatie zijn eigen toegang laten realiseren tot public clouddiensten)**	• Doorontwikkelen en uniformeren van cloud- en overheidsdatacenterdiensten in relatie tot de GDI. • Voortzetten advies over mogelijke beheeralternatieven voor één of meerdere voorzieningen, standaarden of afsprakenstelsels. Daarbij wordt geëvalueerd of: - de voorziening nog altijd als generiek kan worden beschouwd; - de huidige beheerder de juiste partij is, of dat uitbesteding of inkoop van marktoplossingen mogelijk is. • Onderzoeken of er mogelijk onderdelen zijn die generiek en gewenst zijn, maar nog niet tot de GDI behoren en de PGDI hierover adviseren. • Adviseren wat het overheidsbrede cloudbeleid voor de GDI betekent en welke instrumenten gewenst zijn bij het maken van de verplichte risicoanalyse naar aanleiding van de inventarisatie die is gestart in 2024. • Inventarisatie infrastructuur van de GDI voor overzicht en inzicht in hoe de GDI-landschap eruitziet.
• **Verhogen cybersecurity weerbaarheid en samenwerking in keten- en netwerkomgevingen**	• Om te kunnen beoordelen of de huidige infrastructuur voldoet aan een toenemend aantal eisen bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, privacy en cloudbeleid: NLCS starten van een inventarisatie om per GDI-bouwsteen en Basisregistratie te bepalen welke 'infrastructuur' gebruikt wordt. De toets hier zou kunnen zijn de BIO te meten met een ISO27001 certificaat (opzet en bestaan) en daarnaast een ISAE300X onderzoek te doen voor de werking.
• **Europa**	• Inzicht krijgen in de richtlijnen van Europa en hoe we hier adequaat op kunnen anticiperen. • Vaststellen raakvlakken tussen de Europese regelgeving en de infrastructuur GDI.

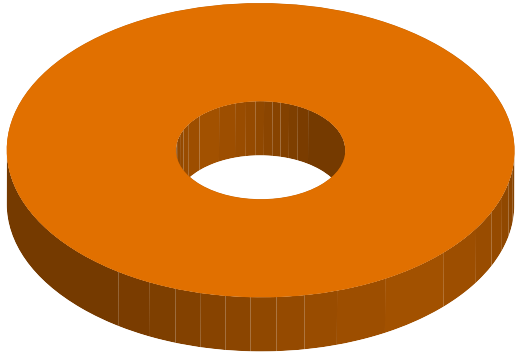
De GDI-opgaven voor dit domein in één oogopslag

Concreet per bouwsteen (inclusief reguliere B&E en kleine doorontwikkeling)[15]

Bouwsteen	B&E x € 1.000
Diginetwerk	1.664
NORA	750
Open standaarden (inclusief standaarden toegankelijkheid)	2.661
Forum Standaardisatie	3.343

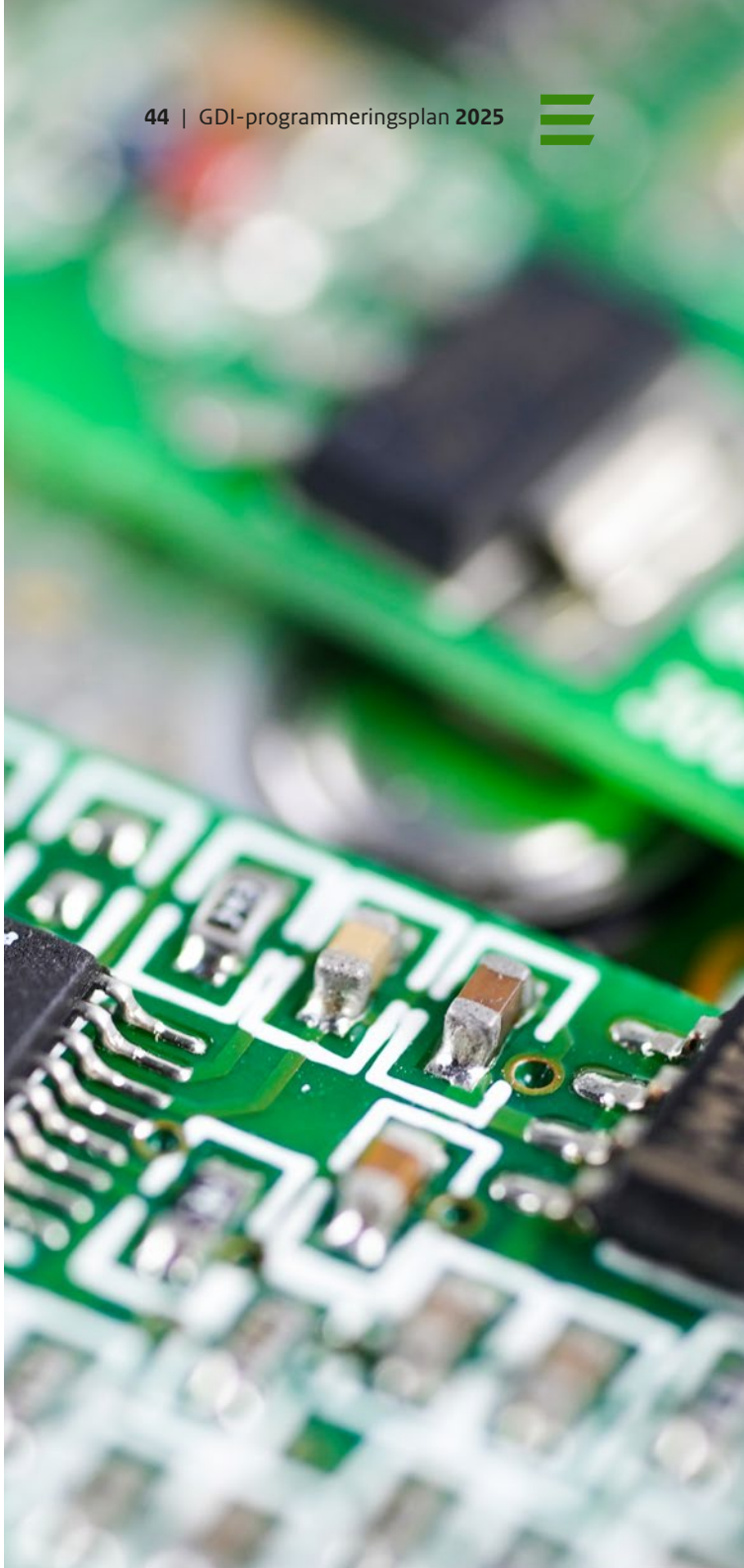
Vernieuwingsbudget

Onderstaand zijn de toegekende budgetten voor het domein Infrastructuur in 2025, in duizenden euro's.

Domein Infrastructuur

Doorontwikkeling Diginetwerk
300

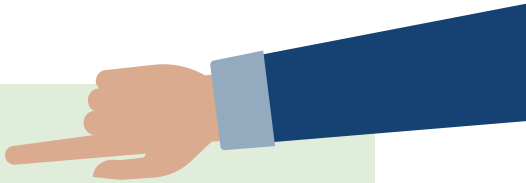

15 Bedragen zijn onder voorbehoud van vaststelling van het jaarplan door de eigenaar en het bestedingsplan.

Concreet per programma en project in 2025

Meer informatie over de projecten is *hier* te vinden. De verantwoording over de voortgang verloopt via de rapportages van opdrachtnemer aan opdrachtgever. Sommige projecten hebben daarnaast een eigen website waarop ze meer informatie delen over de voortgang.

Vernieuwingsvoorstellen		Budget x € 1.000			Doorkijk
Naam	**Ontwikkeling 2025**	**Gevraagd**	**2025**[16]	**2026**	**2027**
Doorloper **Doorontwikkeling Diginetwerk 2025: realisatie toekomstvisie '24**	• Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar Digitnetwerk dat in 2024 wordt uitgevoerd, zijn wijzigingen binnen het afsprakenstelsel Diginetwerk op relatief korte termijn (binnen 1 à 2 jaar) zichtbaar voor de aangesloten organisaties (veilige connectiviteit van overheden naar cloudleveranciers en vice versa).	300	300	300	300

Toegang tot Vreemdelingeninformatie via Diginetwerk

Voor de vaststelling van de identiteit van vreemdelingen maken veel gemeenten gebruik van de inkijkmodule op de Basisvoorziening Vreemdelingen (BVV). De ontsluiting van BVV-inkijk kan nu ook via Diginetwerk in combinatie met eHerkenning. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft – in samenwerking met de IT-partners – geruime tijd gewerkt aan deze toekomstbestendige manier van benaderen van de informatie over vreemdelingen. Logius beheert het afsprakenstelsel Diginetwerk en zorgt voor het koppelen van besloten IT-netwerken van de overheid. Door Diginetwerk kunnen data op een veiligere en betrouwbaardere wijze worden uitgewisseld dan over het open internet.

16 Toewijzing van het benodigde budget voor 2025 houdt niet automatisch toewijzing in voor latere jaren. Het benodigde budget voor 2026 en 2027 is ter indicatie.

Kaders: Wetten, Architectuur en Standaarden

Het hoofdstuk Kaders is meer een toelichting dan een plan. Het geeft aan hoe we werken aan het vormgeven van verbinding en structuur voor de GDI. Daarvoor worden tal van activiteiten ondernomen en kaders toegepast.

De ontwikkeling van de digitale overheid wordt in de eerste plaats ingekaderd door wetgeving. Verordeningen en richtlijnen van de Europese Unie bepalen de Nederlandse wet- en regelgeving steeds meer. Verordeningen zijn een verplichting voor de lidstaten van de EU; richtlijnen kennen slechts doelen. EU-landen kunnen in het geval van richtlijnen zelf wetgeving vaststellen om het doel te bereiken. Daarnaast kennen we nationale wetgeving die voortvloeit uit beleidsontwikkeling en maatschappelijke en bestuurlijke wensen.

Mede op basis van deze wetgeving is de Architectuur Digitale Overheid 2030 (zie *www.pgdi.nl/ado*) opgeleverd. Deze sluit aan op de al langer bestaande Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA).

In het verlengde van architectuurkeuzes liggen de *standaarden die zijn vastgesteld door het Forum Standaardisatie*. Deze standaarden zijn dus een concretere invulling van de architectuuruitgangspunten. Daarom nemen de voorzitters van het Forum Standaardisatie en de Architectuurraad Digitale Overheid ook deel aan elkaars vergaderingen. Architectuur en standaardisatie vullen elkaar aan en dragen bij aan een samenhangende digitale overheid.

Wetgeving
Wet digitale overheid
Wet open overheid
Wet hergebruik van overheidsinformatie
Algemene verordening gegevensbescherming
Archiefwet

EU-Verordeningen
Digitale Diensten verordening
eIDAS verordening
Single Digital Gateway verordening
Data verordening
Kunstmatige Intelligentie verordening

Bij het ontwerpen van de digitale overheid hanteren we uitgangspunten zoals:

- We stellen de burger en ondernemer centraal bij het ontwikkelen van digitale diensten.
- We willen een actieve overheid zijn die proactief diensten aanbiedt aan burgers en ondernemers.
- We maken afspraken en stellen standaarden vast om de digitale diensten aan te bieden aan burgers en ondernemers en om overheidsorganisaties onderling goed te kunnen laten samenwerken.
- We maken gebruik van gemeenschappelijke voorzieningen zoals basisregistraties, Overheid.nl, MijnOverheid, DigiD en eHerkenning. Als het moet of nodig is, voegen we nieuwe voorzieningen toe. Denk aan de eWallet en oplossingen voor autonomie van Nederland en de EU in de cloud.
- De digitale infrastructuur is van de overheid, maar niet alleen *voor* de overheid. We streven naar een open systeem zodat we waar mogelijk ook externe partijen aan de GDI-infrastructuur kunnen koppelen zodat zij het kunnen inzetten om hun eigen diensten te verbeteren.
- We werken vanuit de 1Overheidsgedachte.
- We gebruiken actuele data die rechtstreeks van de bron komen.

Financieel overzicht

Het hoofdstuk Financieel overzicht laat zien waar het financiële budget voor innovatie van de GDI vandaan komt en laat het beheer- en exploitatieoverzicht van 2025 zien.

Per 1 januari 2023 zijn de bestaande budgetten van verschillende departementen bij BZK in artikel 6.8 samengevoegd tot een centraal budget voor de financiering van de GDI. Uit deze Centrale Financiering GDI worden beheer en exploitatie, doorontwikkeling en vernieuwing bekostigd. Voor de innovatie van de GDI wordt jaarlijks 2% van de Centrale Financiering toegekend aan het Innovatiebudget. Voor 2025 is 5 miljoen euro beschikbaar gesteld. Het ministerie van BZK is verantwoordelijk voor het toekennen van deze budgetten aan de uitvoerende partijen. Het inhoudelijke advies vindt plaats via het GDI-Programmeringsplan. BZK legt verantwoording af aan de Programmeringsraad GDI (PGDI) en het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) over hoe deze gelden worden besteed.

De toewijzing van het vernieuwingsbudget vindt plaats binnen de MIDO-structuur via de programmeringstafels die hierover advies uitbrengen aan de PGDI.

Om ervoor te zorgen dat de financiering van de GDI transparant, eerlijk en voorspelbaar is, zijn er randvoorwaarden en bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld. Deze zijn vertaald naar regels en aandachtspunten die zijn opgenomen in het *MIDO-kader*.

Beheer en exploitatie

De hieronder genoemde bedragen zijn afkomstig van de opdrachtgever en indicatief. De definitieve bedragen per voorziening komen tot stand door overleg tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en worden vastgelegd in opdrachtbrieven.

eHerkenning biedt toegang tot 'Mijn toeslagen'

Bewindvoerders en andere financiële hulpverleners kunnen voor mensen nu ook toeslagzaken regelen via eHerkenning. Dit zakelijke inlogmiddel geeft veilig toegang tot 'Mijn toeslagen', het toeslagenportal van de Belastingdienst. Voorheen was het regelen van financiële zaken voor mensen alleen mogelijk via de persoonlijke DigiD van de hulpvrager door middel van machtigen. eHerkenning is vergelijkbaar met DigiD, maar dan voor ondernemingen en organisaties. Met één inlogmiddel heeft een hulpverlener toegang tot honderden dienstverleners, waaronder dus de Belastingdienst. De hulpvrager heeft met eHerkenning de zekerheid dat alleen bevoegde personen met een machtiging bepaalde zaken online kunnen regelen. Bijvoorbeeld het aanvragen of wijzigen van een zorg-, huur- of kinderopvangtoeslag.

Beheer- en exploitatieoverzicht 2025

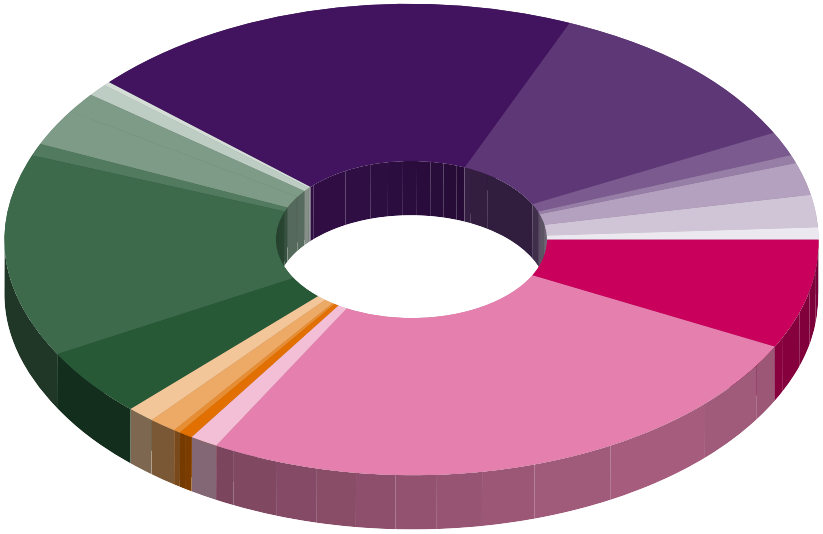
Totaal van de bouwstenen in 2025: € 263,46 mln. Onderstaand zijn de toegekende budgetten, in duizenden euro's.*

Domein Interactie

- MijnOverheid (Gegevens en Generieke diensten) (exclusief vernieuwings-budget Doorontwikkeling MijnOverheid, separaat opgenomen)
  12.434
- MijnOverheid (Berichtenbox) (exclusief vernieuwingsbudget Federatief Berichtenstelsel, separaat opgenomen)
  36.489
- Berichtenbox voor Bedrijven
  2.065
- Digitaal Ondernemersplein (DOP)
  6.400
- Digitaal Ondernemersplein (DOP), activiteiten die bijdragen aan de centrale toegang voor ondernemers, zoals Higherlevel, wetten en regelcontent (PSC) en regelhulpen
  3.534
- Samenwerkende Catalogi
  403
- Samenwerkende Catalogi SDG
  218
- Overheid.nl
  1.652
- Register van Overheidsorganisaties
  1.081

Domein Toegang

- DigiD
  51.559
- DigiD Machtigen
  29.394
- eHerkenning
  4.913
- eIDAS Logius (inclusief BSN-koppelpunt)
  1.235
- eIDAS RvIG
  5.689
- Beheervoorziening BSN (BV BSN)
  5.733
- PKI-Overheid
  2.763

Domein Gegevensuitwisseling

- Stelseldiensten (Digimelding, Digikoppeling, Digilevering, Stelselcatalogus, Gegevensuitwisselingsstandaarden)
  19.575
- Digipoort inclusief
  - eFactureren (inclusief ROAP, beheer eProcurement standaarden en ondersteuning NPa)
  - Standard Business Reporting (inclusief SBR governance en beheer XBRL standaard/taxonomie ontwikkeling)
  - Financiële Stromen
  - Sociaal en dubbel draaien vanwege migratie
  - Nederlandse Peppol Autoriteit

  67.567
- Digipoort: Kenniscentrum e-procurement
  2.559

Domein Infrastructuur

- Diginetwerk
  1.664
- NORA
  750
- Open standaarden (inclusief standaarden toegankelijkheid)
  2.661
- Forum Standaardisatie
  3.343

** Bedragen zijn nog onder voorbehoud van vaststelling jaarplannen en het bestedingsplan.*

Beheer- en exploitatieoverzicht 2025

Bouwsteen	Bedrag x € 1.000	Opdrachtnemer
NORA	750	ICTU
Overheid.nl	1.652	KOOP / Logius
Register van Overheidsorganisaties	1.081	KOOP / Logius
Digitaal Ondernemersplein (DOP)	6.400	KVK
Digitaal Ondernemersplein (DOP), activiteiten die bijdragen aan de centrale toegang voor ondernemers, zoals Higherlevel, wetten en regelcontent (PSC) en regelhulpen	3.534	RVO
MijnOverheid (Gegevens en Generieke diensten) (exclusief vernieuwingsbudget Doorontwikkeling MijnOverheid, separaat opgenomen)	12.434	Logius
MijnOverheid (Berichtenbox) (exclusief vernieuwingsbudget Federatief Berichtenstelsel, separaat opgenomen)	36.489	Logius
DigiD	51.559	Logius
DigiD Machtigen	29.394	Logius
eHerkenning	4.913	Logius
eIDAS Logius (inclusief BSN-koppelpunt)	1.235	Logius
eIDAS RvIG	5.689	RvIG
PKI-Overheid	2.763	Logius
Stelseldiensten (Digimelding, Digikoppeling, Digilevering, Stelselcatalogus, Gegevensuitwisselingsstandaarden)	19.575	Logius

Efficiënter digitaal zakendoen

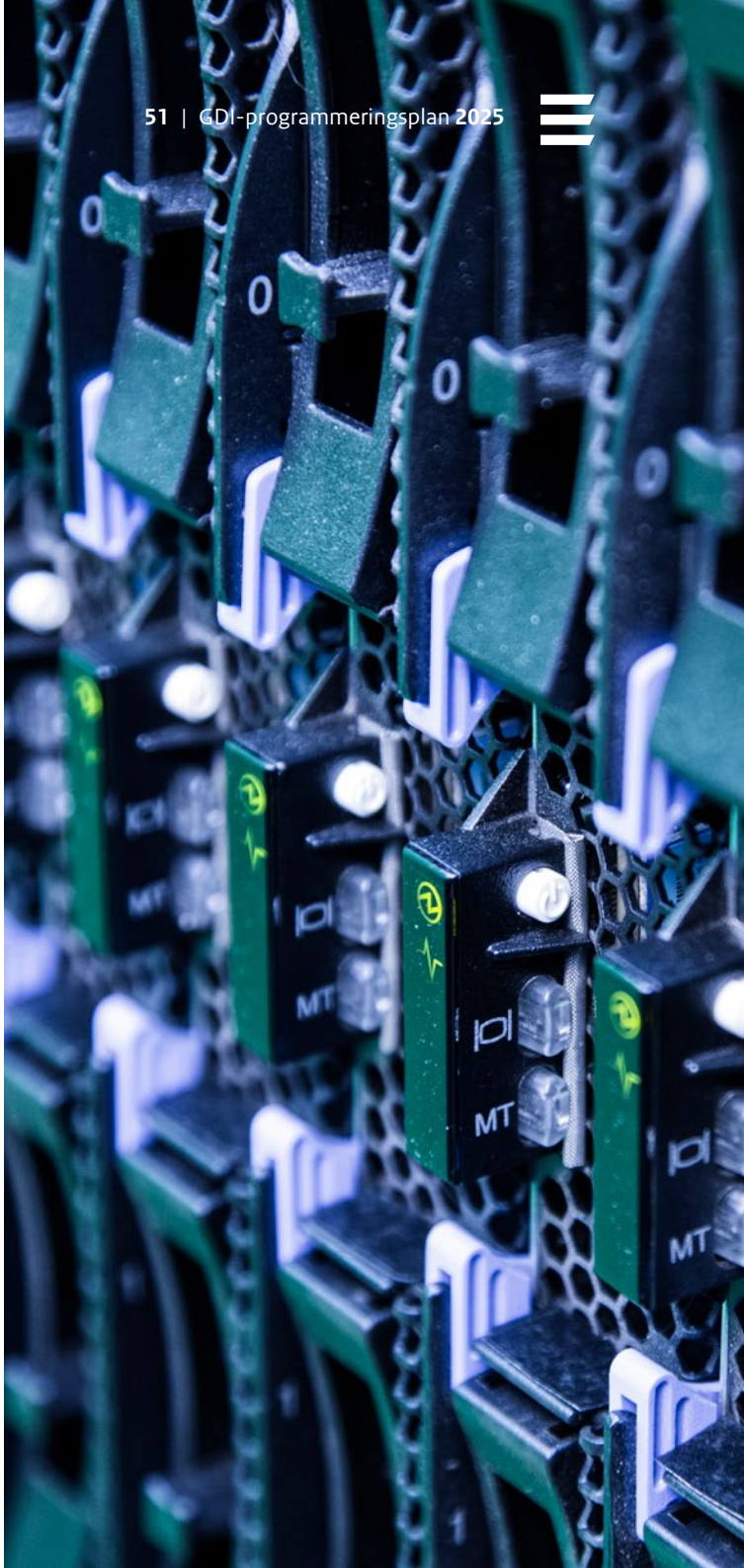
Het jaar 2024 markeerde een belangrijke mijlpaal met de transformatie van de Helpdesk e-factureren naar het nieuwe Kenniscentrum e-Procurement. Deze verandering betekende niet alleen een nieuwe naam, maar ook een aanzienlijke uitbreiding van het werkveld en de verantwoordelijkheid.

De kernfunctie van de helpdesk, ondersteuning aan leveranciers van het Rijk op het gebied van e-factureren, blijft behouden. Maar met de bredere missie van het Kenniscentrum speelt het nu een centrale rol in advisering op alle niveaus - van operationeel en tactisch tot strategisch. Het Kenniscentrum zit actief aan tafel bij het Rijk en verschillende medeoverheden.

Deze uitbreiding richting kenniscentrum toont de ambitie om e-procurement naar een hoger niveau te tillen, waarbij excellentie in dienstverlening centraal staat. Met deze uitbreiding wordt de efficiency van digitaal zakendoen bevorderd voor zowel overheid als ondernemend Nederland.

Bouwsteen	Bedrag x € 1.000	Opdrachtnemer
Digipoort inclusief • **eFactureren (inclusief ROAP, beheer eProcurement standaarden en ondersteuning NPa)** • **Standard Business Reporting (inclusief SBR governance en beheer XBRL standaard/ taxonomie ontwikkeling)** • **Financiële Stromen** • **Sociaal en dubbel draaien vanwege migratie** • **Nederlandse Peppol Autoriteit**	67.567	Logius
Digipoort: Kenniscentrum e-procurement	2.559	RVO
Diginetwerk	1.664	Logius
Open standaarden (inclusief standaarden toegankelijkheid)	2.661	Logius
Forum Standaardisatie	3.343	Logius
Beheervoorziening BSN (BV BSN)	5.733	RvIG
Berichtenbox voor Bedrijven	2.065	RVO
Samenwerkende Catalogi	403	Logius
Samenwerkende Catalogi SDG	218	RVO
Totaal	**263.463**	

Vernieuwingsbudget

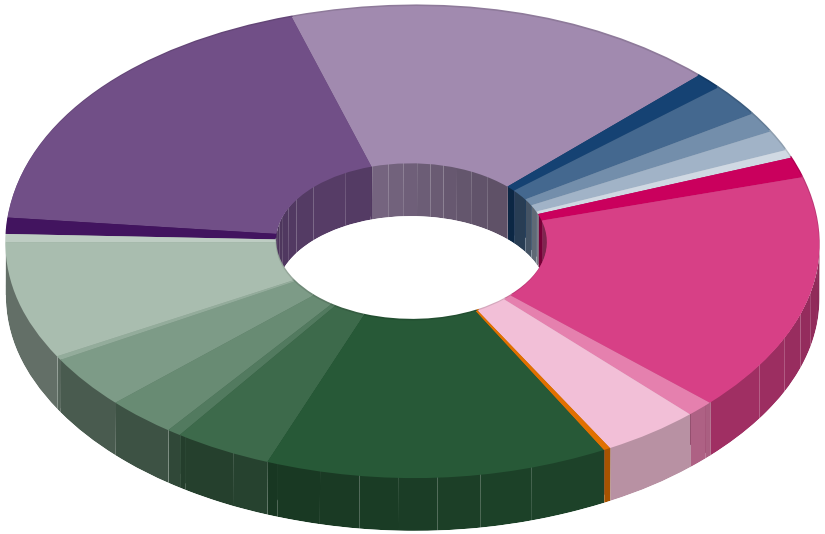
Beschikbaar bedrag voor vernieuwing in 2025: € 78 mln. Onderstaand zijn de toegekende budgetten, in duizenden euro's.*

Domein Interactie

- Federatief berichten Stelsel (FBS)
  10.500
- Overheid.nl als wegwijzer naar informatie en diensten
  3.000
- Digitaal dossier overheidsbrede dienstverlening
  500
- Berichtenbox voor Ondernemers
  2.184
- MijnOverheid voor Ondernemers
  2.700
- Verkenning bouwsteen voor koppeling ondernemersvraag en publiek dienstverleningsaanbod met AI
  350
- Doorontwikkeling MijnOverheid en overheidsbrede interactieservices
  6.200
- Portaal Caribisch Nederland
  475

Domein Toegang

- Vernieuwing DigiD machtigen
  936
- Implementatie Stelsel Toegang
  14.500
- Europese Digitale Identiteit Raamwerk en LSP
  13.500

Generiek

- Versterking architectuur digitale overheid
  750
- State of science scenarios door Digicampus
  1.735
- Onderzoek naar impact van de EU-wetgeving (Digital Decade) op de GDI
  995
- Innovatiewerkplaats Digilab
  1.269
- NL Veranderdetectie
  378

Domein Gegevensuitwisseling*

- Implementatieondersteuning en kennisborging
  1.000
- Herbouw Digipoort
  12.752
- Standaard methodiek toegangsverlening API's
  897
- Implementatie SDG fase 2 Procedures en Once Only Technical System
  3.083

Domein Infrastructuur

- Doorontwikkeling Diginetwerk
  300

** Het proces van de opdrachtverstrekking voor vernieuwingsvoorstellen gaat ook starten voor Data bij de Bron (domein Gegevensuitwisseling), maar mogelijke financiële ruimte voor Data bij de Bron is pas bekend, nadat de opdrachten zijn verstrekt en er meer inzicht is in de aangevraagde budgetten. Deze is daarom nog niet in dit figuur opgenomen.*

Vernieuwingsbudget

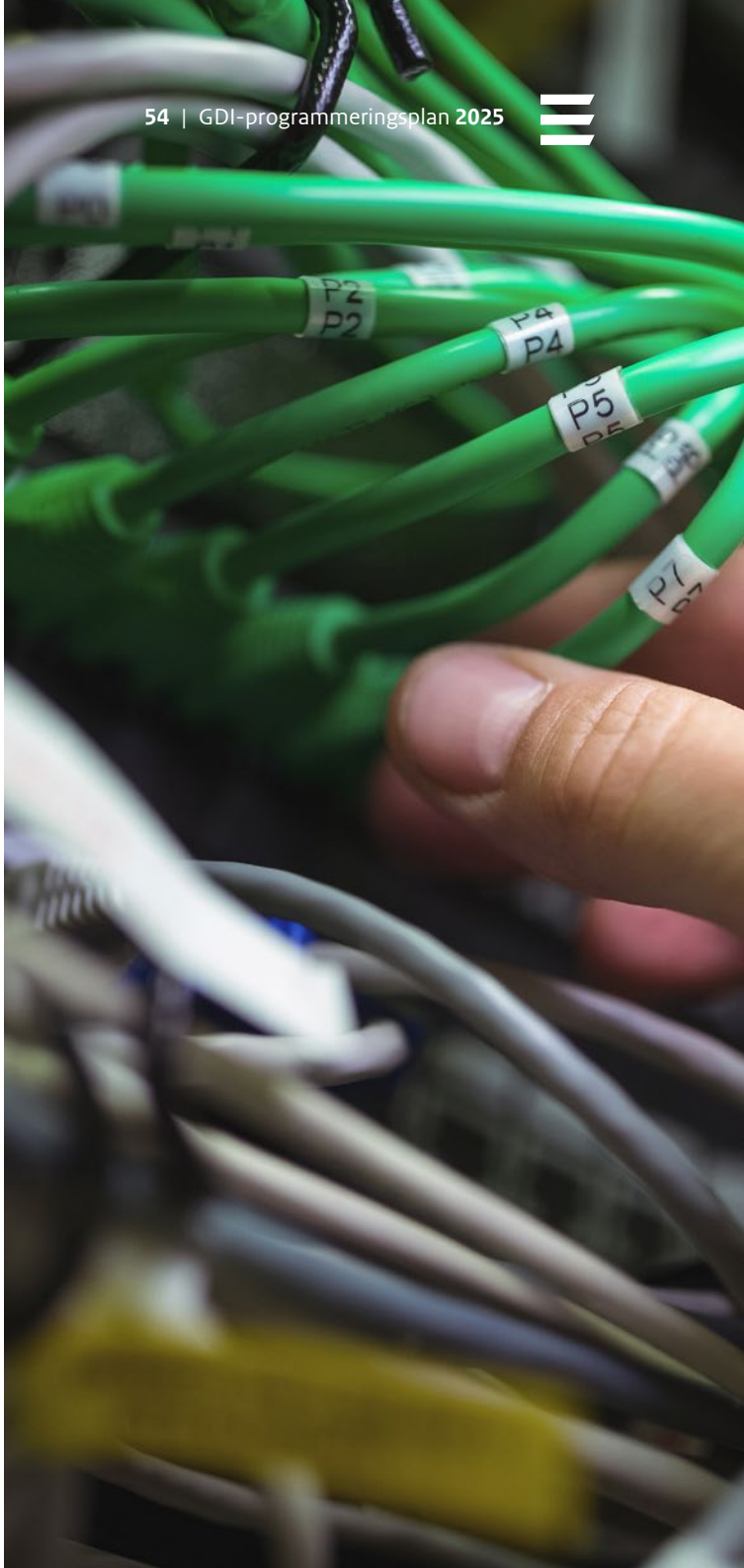
Vernieuwingsbudget 2025	Budget x € 1.000	Opdrachtnemers
Versterking architectuur digitale overheid	750	Bureau MIDO
Implementatie SDG fase 2 Procedures en Once Only Technical System	3.083	BZK, bNC-SDG, RINIS
Vernieuwing DigiD machtigen	936	BZK, Logius en ICTU
State of science scenarios door Digicampus	1.735	Digicampus - (formele bedrijfsvoering door: ICTU)
Implementatieondersteuning en kennisborging	1.000	o.a. Geonovum
NL Veranderdetectie	378	Het Waterschapshuis
Implementatie Stelsel Toegang	14.500	ICTU, Logius en DICTU
Doorontwikkeling Diginetwerk 2025	300	Logius
Federatief berichten Stelsel (FBS)	10.500	Logius
Herbouw Digipoort	12.752	Logius
MijnOverheid voor ondernemers	2.700	Logius, KvK en RVO en mogelijk nog nader te bepalen partijen
Overheid.nl als wegwijzer naar informatie en diensten	3.000	Logius, Koop
Verkenning bouwsteen voor koppeling ondernemersvraag en publiek dienstverleningsaanbod met AI	350	Ministerie van EZK, DG B&I, directie ondernemingsklimaat
Europese Digitale Identiteit Raamwerk: Programma EDI-stelsel NL en Europese large scale pilots	13.500	Programma EDI-Stelsel NL en Bureau LSP (ICTU en uitvoeringsorganisaties, RDI RvIG, KVK, RDW, TNO e.a.)
Portaal Caribisch Nederland	475	Regievoering door project registratie en voorzieningen Caribisch NL ministerie BZK
Berichtenbox voor Ondernemers	2.184	RVO

Dienstverleners voldoen aan strenge veiligheidseisen

Om in te loggen bij organisaties zoals de Belastingdienst, zorginstellingen en pensioenfondsen maken mensen gebruiken van DigiD. Deze organisaties moeten elk jaar aantonen dat zij voldoen aan de strenge veiligheidseisen. Dat doen zij door een veiligheidsaudit uit te voeren. De afgelopen maanden is voor iedere DigiD-webapplicatie een assessment uitgevoerd. Al deze rapporten zijn aan Logius, als toezichthouder, toegestuurd. Wij krijgen daarmee inzicht hoe het zit met de informatieveiligheid. Als er verbeteringen of aanpassingen nodig zijn, krijgt de organisatie tijd om de zaken op orde te krijgen. Onveilige webapplicaties worden uiteindelijk afgesloten. Hierdoor blijft DigiD altijd een veilige inlogmethode.

Vernieuwingsbudget 2025	Budget x € 1.000	Opdrachtnemers
Onderzoek naar impact van de EU-wetgeving (Digital Decade) op de GDI	995	VNG
Data bij de Bron	ntb[17]	VNG
Doorloper Standaard methodiek toegangsverlening API's	897	VNG
Innovatiewerkplaats Digilab	1.269	VNG (ICTU of andere verbonden partijen in de uitvoeringsfase)
Digitaal dossier overheidsbrede dienstverlening	500	VNG Realisatie
Doorontwikkeling MijnOverheid en overheidsbrede interactieservices	6.200	VNG, CJIB, Logius en eventueel nog nader te bepalen opdrachtnemers
Totaal	**78.004**	

17 Het is nog onbekend of en hoeveel budget het voorstel Data bij de Bron krijgt. Dit wordt pas bekend nadat de opdrachten zijn verstrekt en er meer inzicht is in de aangevraagde budgetten.

Meerjarenplanning

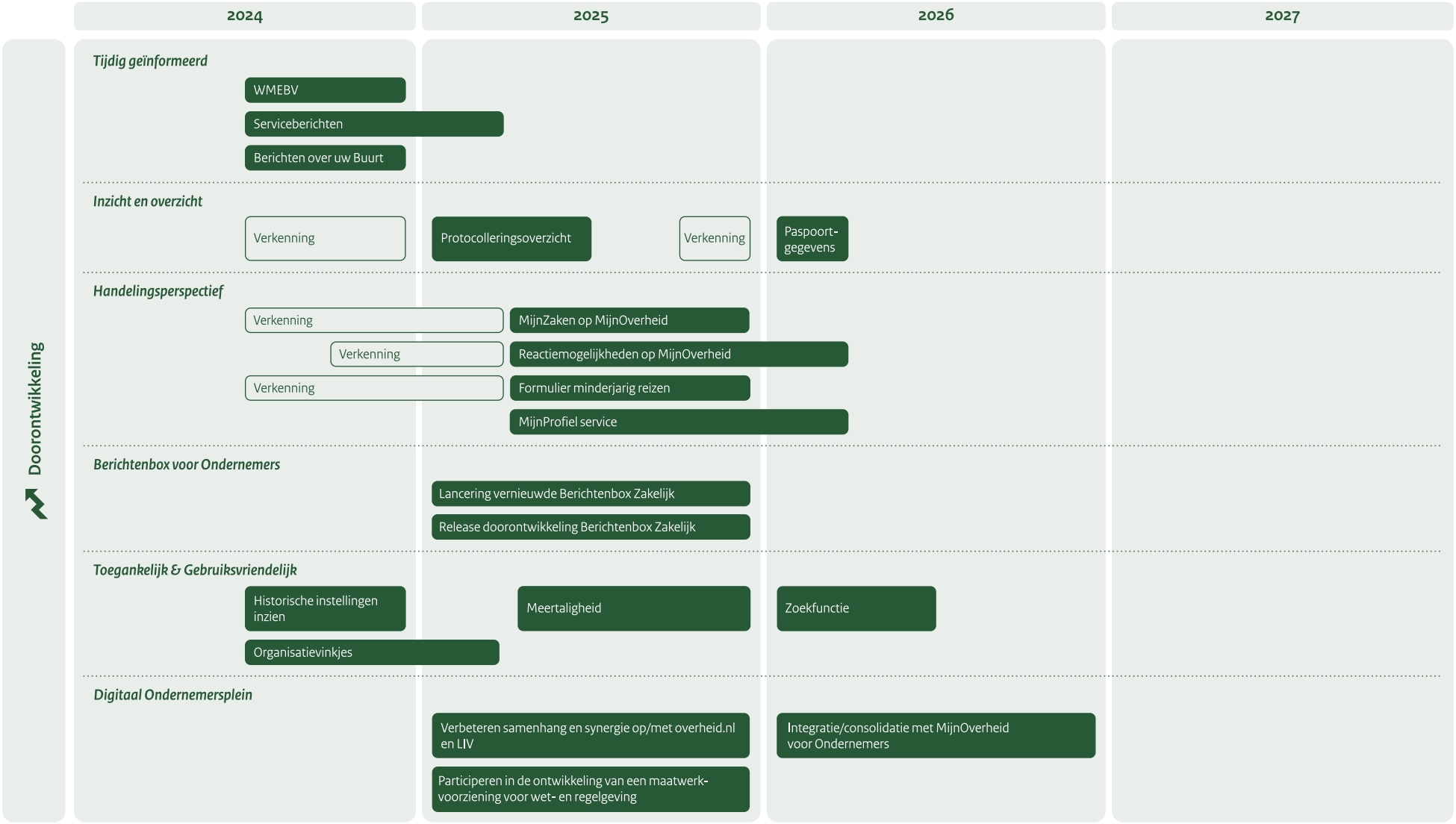
Interactie

Legenda

- Doorontwikkelingsopdracht
- Verkenning

Notities

1. De doorlooptijden zijn een indicatie
2. Toelichting per thema of ontwikkeling is op te vragen

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

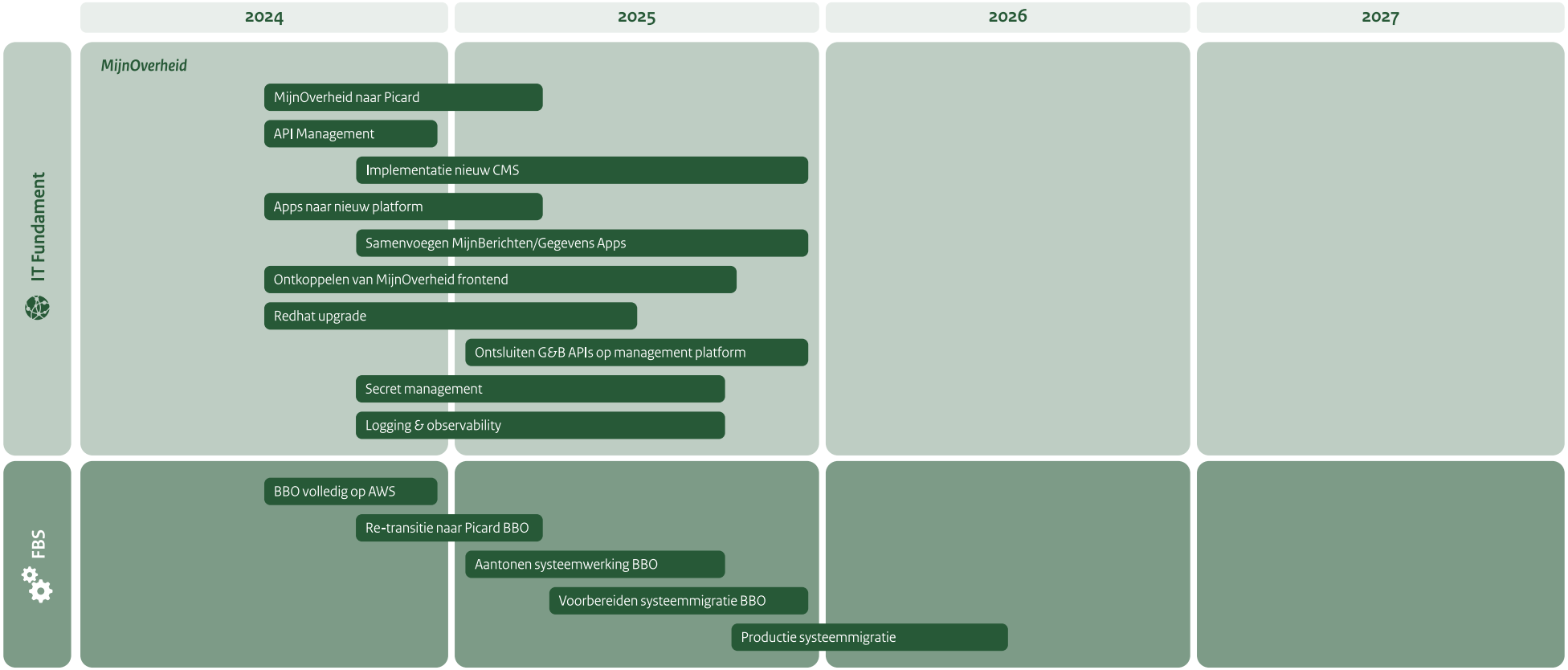
Interactie | vervolg

Legenda

- Doorontwikkelingsopdracht
- Verkenning

Notities

1. De doorlooptijden zijn een indicatie
2. Toelichting per thema of ontwikkeling is op te vragen

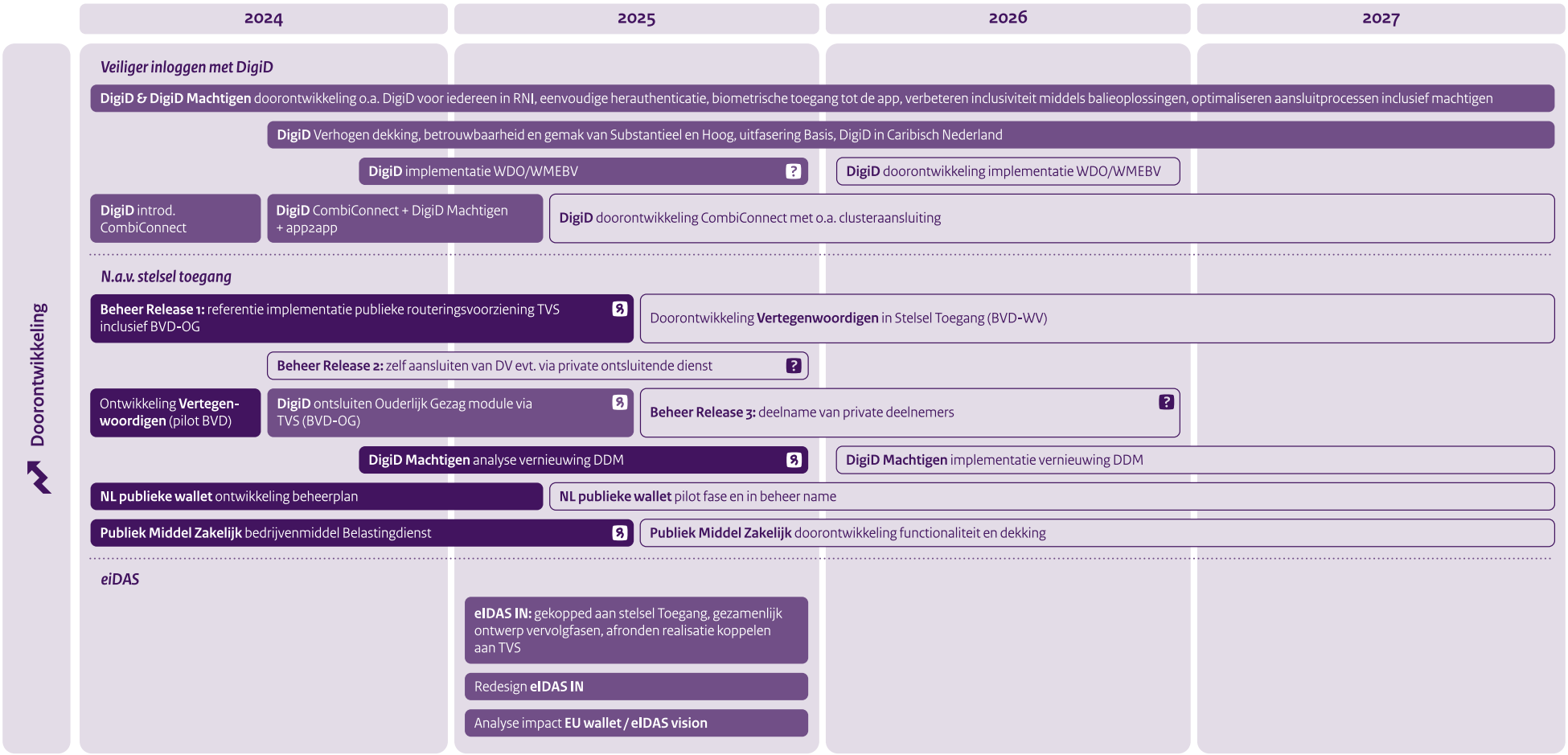

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Toegang

Legenda

- Vernieuwingsopdracht
- Doorontwikkeling vanuit B&E
- Onzeker en/of geen opdracht
- Onzeker
- Toezegging DO
- Harde einddatum
- Op Platform
- Contractwissel

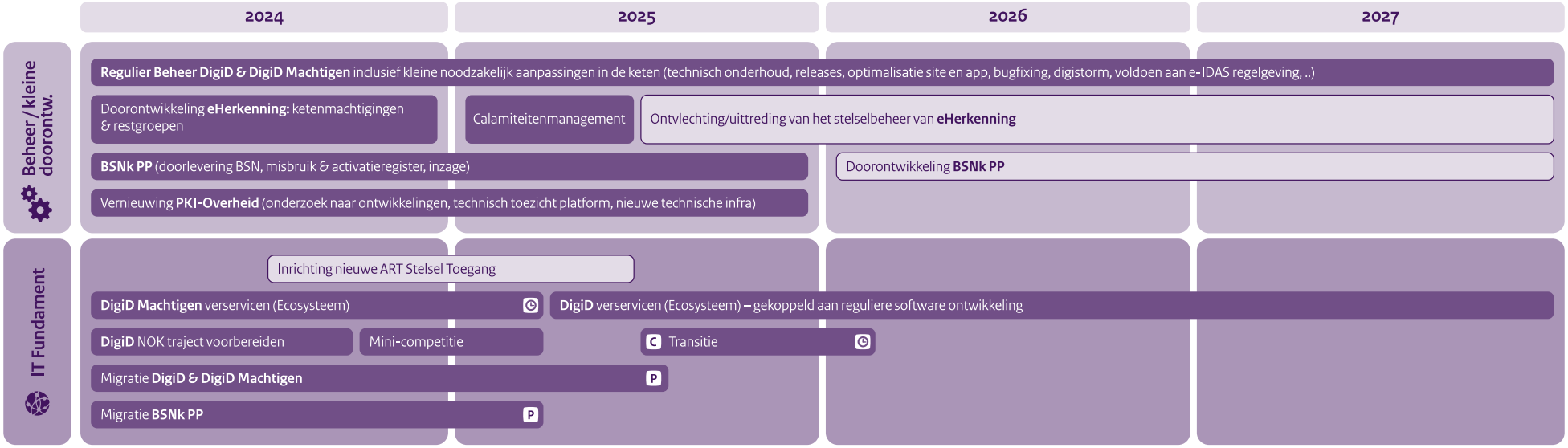

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Toegang | vervolg

Legenda

- Vernieuwingsopdracht
- Doorontwikkeling vanuit B&E
- Onzeker en/of geen opdracht
- Onzeker
- Toezegging DO
- Harde einddatum
- P Op Platform
- C Contractwissel

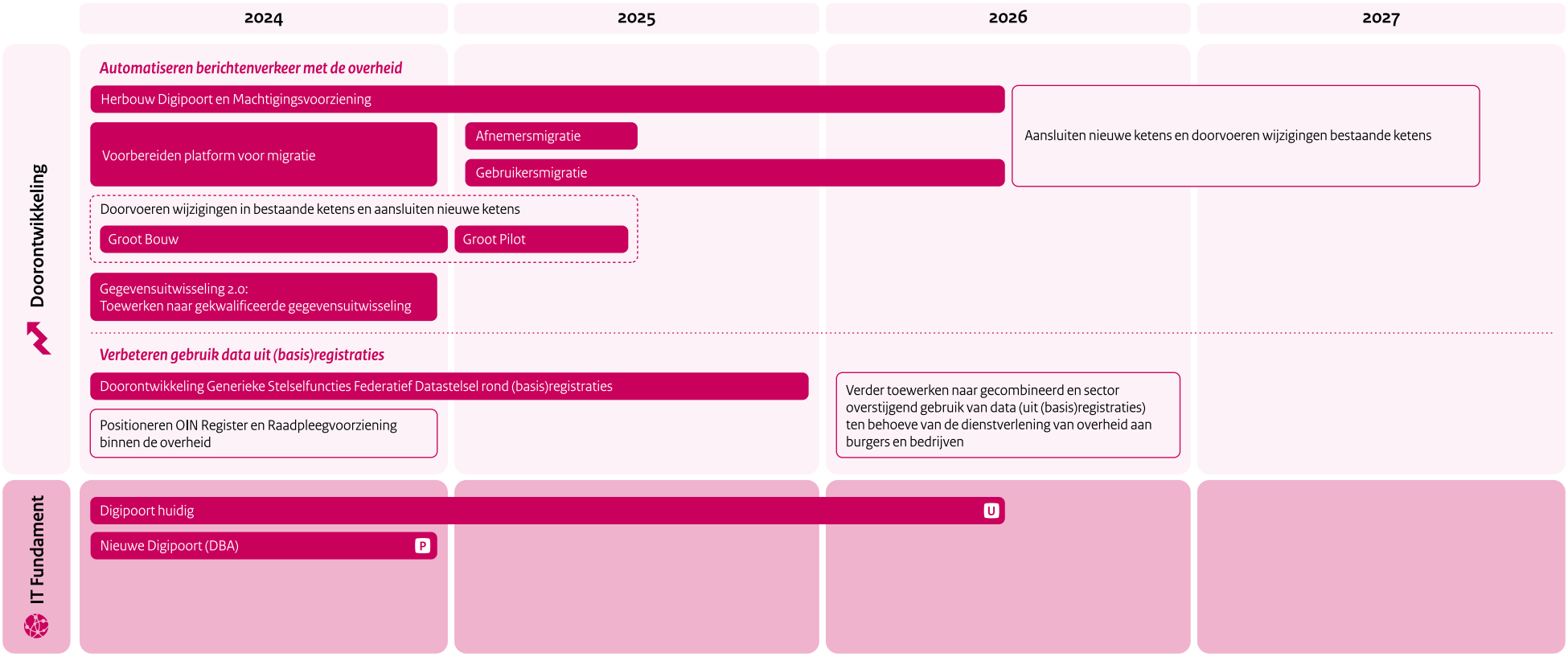

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Gegevensuitwisseling

Legenda

- Bestaande of concreet verwachte opdracht
- Onzeker en/of geen opdracht
- Alleen indien echt noodzakelijk en zonder verstoring van de herbouw
- P Op Platform
- U Uitgefaseerd oud contract (KIS)
- D Deprecated (verouderd), precieze einddatum nog af te stemmen

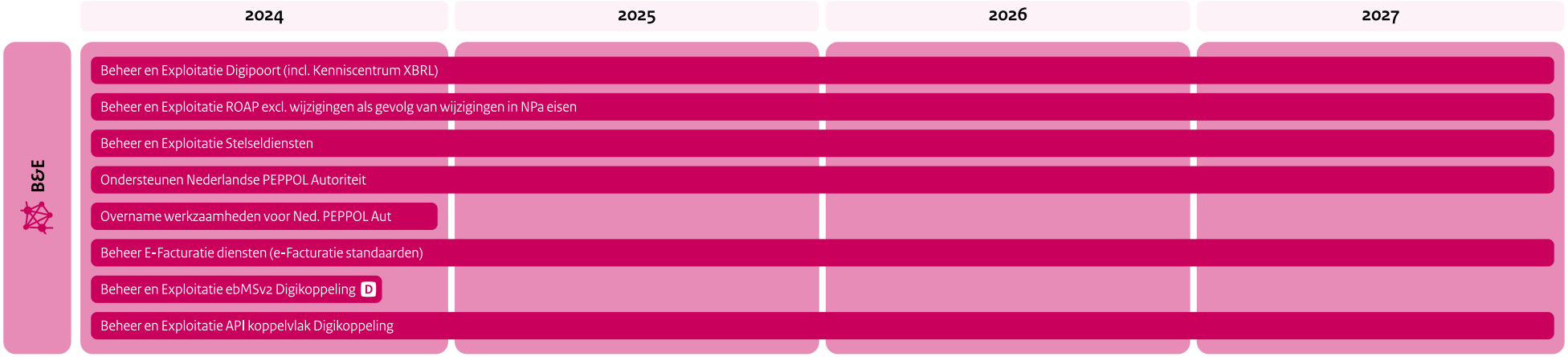

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Gegevensuitwisseling | vervolg

Legenda

- Bestaande of concreet verwachte opdracht
- Onzeker en/of geen opdracht
- Alleen indien echt noodzakelijk en zonder verstoring van de herbouw
- P Op Platform
- U Uitgefaseerd oud contract (KIS)
- D Deprecated (verouderd), precieze einddatum nog af te stemmen

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Infrastructuur

Legenda

- Bestaande of concreet verwachte opdracht
- Onzeker en/of geen opdracht

De meeste diensten binnen dit domein zijn zelf geen GDI, maar maken dit wel op onderdelen mogelijk.

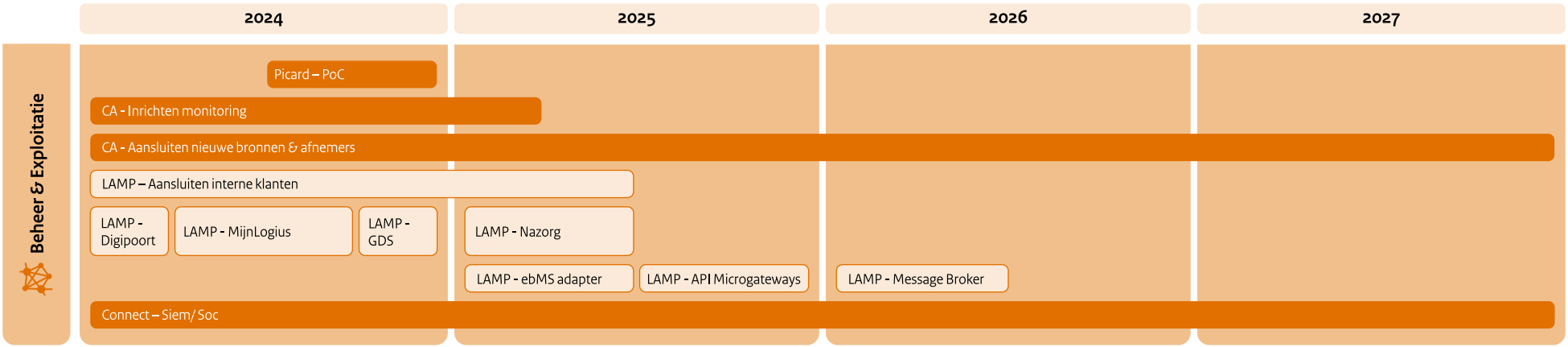
N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Infrastructuur | vervolg

Legenda

- Bestaande of concreet verwachte opdracht
- Onzeker en/of geen opdracht

De meeste diensten binnen dit domein zijn zelf geen GDI, maar maken dit wel op onderdelen mogelijk.

N.B.: De roadmaps van de opdrachtnemers (versie oktober 2024) zijn indicatief. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Omvang van de balk is géén maat voor benodigde capaciteit.

Bijlage

- Afkortingen en begrippen

Afkortingen en begrippen

Afspraak
Regels die voor de inrichting van een generieke functie door partijen zijn overeengekomen, vastgelegd en gepubliceerd.

Afnemer
De organisatie die afspraken, standaarden en voorzieningen van de GDI gebruikt of inzet voor de interactie met burgers en bedrijven of voor interactie met andere afnemers. De afnemers zijn voornamelijk uitvoeringsorganisaties en medeoverheden, ministeries, maar ook maatschappelijke instellingen en private partijen met een publieke taak.

Architectuur
Beschrijving van een (complex) geheel en van de principes die van toepassing zijn op de ontwikkeling van het geheel en zijn onderdelen.

Bouwsteen
Afspraak, standaard of voorziening die bij voorkeur herbruikbaar is.

Burgers en ondernemers
Verkorte schrijfwijze voor: burgers, bedrijven, ondernemers, instellingen, intermediairs en hun gemachtigden.

Dienstverlener
Persoon of organisatie die voorziet in het leveren van een afgebakende prestatie (dienst) aan haar omgeving (de afnemers).

Digitale overheid
Betreft het gebruik van digitale technologie, als integraal onderdeel van strategieën om de overheid te moderniseren, met als doel publieke waarde te creëren.

Digitalisering
Verzamelnaam voor verschillende technologieën die een snelle ontwikkeling kennen, zoals het internet of things, big data analytics, kunstmatige intelligentie en blockchain.

Doorloper
Een meerjarig project/programma dat in 2024 of eerder een bijdrage uit het vernieuwingsbudget heeft ontvangen.

GDI-domein(en)
De terreinen (toegespitst op functionaliteit) waarop de GDI betrekking heeft.

Eigenaar
Binnen het betrokken ministerie aangewezen verantwoordelijke (vaak de (p)SG) voor het toezicht op het beleid van de opdrachtnemer en op de algemene gang van zaken in het agentschap.

Gemeenschappelijk
Voor ‘gemeenschappelijke functies’ en ‘gemeenschappelijke voorzieningen’ geldt dat meerdere (minimaal twee) organisaties ze toepassen. Daarmee zijn dit behalve generieke functies/voorzieningen ook functies/voorzieningen die door een deel van de organisaties samen ingericht zijn.

GDI
Afkorting van Generieke Digitale Infrastructuur. Dit is de set aan afspraken, standaarden en voorzieningen die overheidsorganisaties en dienstverleners met een publieke taak ondersteunt bij de inrichting van hun digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven en ook bij hun onderlinge samenwerking.

GDI-architectuur
Deel van de overheidsarchitectuur dat de inrichting van de GDI beschrijft en hiervoor richtinggevende afspraken, standaarden en generieke voorzieningen beschrijft (afgekort: GA).

Generieke functie
Iets wat meerdere overheidsorganisaties moeten kunnen voor het uitvoeren van hun taken.

Meerjarenvisie DO
Beschrijft de beoogde (door-)ontwikkeling van de GDI gelet op relevante beleidsmatige, technologische (internationale) ontwikkelingen en wet- en regelgeving op de middellange termijn (5 jaar).

MIDO
Structuur en werkwijze die is ingericht voor een Meerjarenprogramma Infrastructuur Digitale Overheid, een gezamenlijke visie en prioritering op de (door-)ontwikkeling van de GDI.

MIDO-kader
Beschrijft de afspraken en uitgangspunten om te zorgen voor een transparant proces van afbakening, prioritering en besluitvorming van de GDI.

GDI-programmeringsplan
Een totaaloverzicht van beheer en exploitatie, projecten en programma's met bijbehorende begroting van de GDI voor het jaar t+1.

Natuurlijk persoon
Mens (individu) dat in het recht als rechtssubject is erkend en daarmee drager is van wettelijke rechten en plichten (afgekort: NP).

Niet-natuurlijk persoon
Rechtspersoon of een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid (afgekort: NNP).

Opdrachtgever
Degene die opdracht geeft tot het leveren van producten of diensten en daarvoor een bijdrage toekent en betaalt.

Opdrachtnemer
Degene die GDI-bouwstenen in beheer of in ontwikkeling heeft (Logius/Koop, RvIG, RVO en KVK).

Opdrachtverlening
Vertaling van gemaakte afspraken rond GDI naar specifieke opdrachten aan de opdrachtnemer over beheer en exploitatie, producten, programma's, etc.

Publieke taak
Taak waarvoor de overheid de eindverantwoordelijkheid op zich neemt en die wordt uitgevoerd voor de behartiging van een publiek of algemeen belang.

Programmeringstafel
Overleg op tactisch niveau dat adviseert over de inrichting van een specifiek domein.

Regierol GDI
Betreft de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van BZK om te zorgen dat de generieke digitale infrastructuur op peil blijft.

Semantische interoperabiliteit
Interoperabiliteit gaat over de mogelijkheid tot uitwisselen en delen van informatie. Twee overheidsorganisaties zijn semantisch interoperabel als ze weten hoe ze de gegevens van de ander moeten interpreteren en ze elkaars informatie direct kunnen gebruiken. Semantische interoperabiliteit is een voorwaarde voor samenwerking en hergebruik van gegevens binnen de overheid.

Standaard
Set van regels die beschrijven hoe mensen materialen, producten, diensten, technologieën, taken, processen en systemen moeten ontwikkelen en beheren.

Stelsel
Systeem waarbinnen organisaties via afspraken, standaarden en/of voorzieningen samenwerken om bepaalde functionaliteit te realiseren.

Voorziening
Groep van services die aan afnemers worden aangeboden, met als doel het bevorderen van uniformiteit en efficiëntie binnen de overheid.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Digitale Overheid
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Eindredactie: Voxx content in context
Vormgeving: Optima Forma bv, Voorburg

December 2024